

AUSTRALIJOJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

ADELAIDE, Vasario/Feb. 22 d.

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical.

Nr. 4(141)

Berlyno konferencijos nepasisekimas

Kaip jau iš anksto buvo numatyta, keturių didžiųjų konferencija Berlyne, po 24 dienų posėdžių, neišsprendė nė vieno klausimo ir ponai ministrai išsiskirstė namo pranešti savo vyriausybės apie lūdnus rezultatus.

Du pagrindiniai klausimai buvo įrašyti į dienotvarkę: Vokietijos suvienijimas ir Austrijos taikos sutartis, kurią pasirašius Austrija atgautų visišką suverenitetą ir laisvę, o visos okupacinės kariuomenės turėtų aplėsti Austriją.

Vokietijos suvienijimo reikalu Vakarai siūlė visoje Vokietijoje praveisti laisvus rinkimus, išrinkti visos Vokietijos parlamentą, kurio patvirtinta vyriausybė būtų pilnateisė ir atsakinga pasirašyti galutinę taikos sutartį. Su šiuo pagrindiniu pasiūlymu negalėjo sutikti rusai. Jie siūlė sudaryti provizorinę visos Vokietijos vyriausybę bendrai iš Vakarų ir Rytų zonų atstovų, kuri toliau svarstys Vokietijos suvienijimo klausimą. Rusai gerai supranta, kad laisvuose rinkimuose komunistų partija gal negaus nė vieno atstovo ir tuo būdu visos Rusijos pozicijos Vokietijoje būtų prarastos. Dėl to Molotovas atmetė Vakarų planą ir Vokietijos klausimas uko atidėtas išspręsti ateičiai, greičiausiai, pavartojus jėgą.

Antras klausimas — Austrijos sutartis. Vakarų valstybių atstovai siūlė pasirašyti taikos sutartį, atitraukti okupacines kariuomenes ir palikti Austriją laisva, suvereniene valstybe. Rusai ir su šiomis sąlygomis nesutiko. Jie visai nenori atitraukti savo kariuomenę, nes tai reikštų galutinę jų įtakos Austrijoje pabaigą. Tuo būdu ir dėl Austrijos nieko nepadarėta.

Pagaliam Vakarai pasiūlė sušaukti balandžio 5 dieną Genevoje (Šveicarijoje) konferenciją svarstyti Korėjos klausimą. Toje konferencijoje, pagal Vakarų valstybių pasiūlymą, turėtų dalyvauti keturi didieji ir visos tautos, kurios kariavo Korėjoje, įskaitant ir komunistinę Kiniją. Ir su šiuo pasiūlymu rusai nesutiko, o vietoj to pasiūlė šaukti penkių konferenciją, įskaitant kom. Kiniją. Kadangi nei USA nei Prancūzija komunistinės Kinijos vyriausybės nėra pripažinusios, tai šį rusų pasiūlymą atmetė. Be to, kom. Kinija yra agresorius ir kaip toks negali dalyvauti lygiomis teisėmis su kitomis valstybėmis.

Ir taip per 24 dienas: vieni siūlė, kiti atmetė.

Šitokia konferencijos pabaiga nėra netikėta. Tiek USA Prezidentas Eisenhoweris, tiek užs. reik. ministeris Dulles dar prieš konferenciją tvirtino, jog nėra jokių davinųjų spėsti, kad tokia konferencija duotų kokių nors teigiamų rezultatų. Tik anglams ir prancūzams spaudžiant, amerikiečiai sutiko tokioje konferencijoje dalyvauti.

KARALIENĖ AUSTRALIJOJE

Vasario 3 dieną į Australiją atvyko J. D. Karalienė Elizabeta II. Sydnėje ji buvo sutikta nepaprastai iškilmingai, o gatvėse išsirikavusios minios Karalienę lydėjo ovacijomis.

Australijoje Karalienė aplankys visas valstybes, lankysis ne tik sostinėse, bet ir provincijose. Visur ji sutinkama labai entuziastiškai.

NUZUDĖ SAVO MYLIMĄ IR PATS NUSIZUDĖ

Nelaimingos meilės tragedija įvyko Newcastle (NSW). 24 metų naujasis australas Kurinec (jugoslavai?) peiliu subadė savo mylimąją Stellą Clarke, 20 metų amžiaus, kuri atsisakė už jo tekėti. Po to tuo pat peiliu nusižudė ir jis pats. Tragediją matė žmonės, bet nesuskubo sutrukdyti.

Taigi, meilė stipresnė ir už gyvybę.

KINIJOJE SAUDOMI ALKANI VALSTIEČIAI

Komunistų Kinijoje siaučia badas. Minios alkani valstiečiai, ieškodamos maisto, kai kur apilėšė sandėlius. Raudonoji armija be atodairos šaudė į minią. Oficialiai skelbiama, kad tie "banditai" naikina socialistinę nuosavybę, yra sabotaznininkai, išdavikai ir t.t.

Jau sušaudyta tūkstančiai badu mirštančių valstiečių.

KORĖJOJE PADĖTIS KRITIŠKA

Pietų Korėjos Prezidentas dr. Rhee pareiškė, kad numatoma užimti šuferinę zoną į šiaurę nuo 38-tos paralelės, kurią UN kariuomenė laikė iki paliaubų dienos. Ši zona kai kuriose vietose siekia net 58 mylias nuo 38-tos paralelės. Pažymėtina, kad toje srityje yra labai svarbių metalų kasyklos, kurios dabar neveikia.

UNo karo vadai Korėjoje turėjo ilgą slaptą pasikalbėjimą su prez. Rhee ir vyriausybės nariais. Po pasikalbėjimų gen. Hul išskrido į Vašingtoną referuoti apie padėtį Prez. Eisenhoweriui.

Bijoma, kad jeigu pietų Korėjos kariuomenė bandys paimti savo kontrolėn "buferinę zoną", tai gali vėl kilti karas.

BLAIVI PAŽIŪRA Į AUSTRALŲ IR IMIGRANTŲ SANTYKIUS

Adelaidės "News" vasario 11 dienos numerio vedamąjį paskyrė senųjų ir naujųjų australų santykiams panagrinti.

Straipsnyje sakoma, kad daugelis senųjų australų tramvajuose, autobusuose, traukiniuose ir kitose viešose vietose tarpusavy kalbasi įžeidinėjami naujuosius australus. Tokios įžeidžiančios pastabos daromos žmonių, kurie toliau savo nosies nieko nemato. Juk naujieji australai, kol jie nekalba, beveik niekuo nesiskiria nuo senųjų australų, o savo sugebėjimais, išsilavinimu, būdu, labai dažnai toli palieka tuos, kurie juos įžeidinėja.

Toliau straipsnyje sakoma, kad nusikaltnųjų statistika rodo, jog nusikaltėlių nuosimtis naujųjų australų tarpe jokiū būdu ne didesnis už "senųjų".

Be to, naujųjų australų įnašas į Australijos ūkį ir kultūrinį gyvenimą yra

BIJO SUKILIMO RYTŲ VOKIETIJOJE

Dėl numatomo Berlyno konferencijos nepasisekimo visoje Rytų Vokietijoje padėtis labai paastrėjo. Fabrikuose darbininkų tarpe platinami atsišaukimai su britų užs. reikalų ministerio Edeno pasiūlymu, kad Vokietija turi būti suvienyta demokratiiniu būdu pravedus laisvus rinkimus, su kuo Sovietai nesutinka. Padėtis pasidarė tiek rimta, kad Sovietų vyriausybė pradėjo stiprinti savo kariuomenės įgūvas. Rytų Vokietijoje šiuo metu rusai laiko 7 divizijas (apie 100.000 vyrų), o taip pat dar 16.000 priklausau laivynui ir aviacijai.

POLICININKAI ELGĖSI KAIP KIAULĖS ...

New South Walso policininkai, kurie važiavo traukiniu į Canberą ryšy su karalienės būsimu vizitu, elgėsi traukinyje kaip kiaulės, — pareiškė senatorius Benn.

Senatorius Ben toliau pareiškė, kad 100 policininkų, kurie važiavo tuo pačiu traukiniu, stotyse bėgdavo į bufetą kaip kiaulės, o prie bufeto nustumdavo moteris ir vaikus ir patys pirmieji reikalavdavo patarnavimo.

S. m. VASARIO 16-sios Minėjimas Adelaidėje įvyksta šia tvarka:

Vasario mėn. 21 d. 11 val. (sekmadienį) Adelaidės Sv. Pr. Ksavero Katedroje iškilmingos pamaldos (jas laikys, jei bus grįžęs J.E. Adelaidės Arkivyskupas, o jei ne — V.R. Dean Bayard). Pamaldų metu giedos solistė G. Vasiliauskienė ir Adelaidės Vyrų Choras "Lituania", vad. muz. Vaełovo Šimkaus.

Tą pačią dieną 6 val. vak. AUSTRALIA HALL iškilmingas minėjimas su menine dalimi.

Tautiečiai kviečiami parengimuose dalyvauti

* Vasario mėn. 28 d. (sekmadienį) 7 val. vak. EXCELSIOR salėje, Flinders St., 170, kviečiamas ALB Adelaidės Apylinkės visuotinis — metinis susirinkimas. Dienotvarkė pranešta praėjusiam AL numeryje.

RAUDONIEJI KOREJOJE NESILAIKO PALIAUBŲ SĄLYGŲ

Jungtinių Tautų Tolumųjų Rytų kariuomenės vadas gen. John Hull pareiškė spaudos konferencijoje kad komunistai Korėjoje nesilaiko paliaubų sutarties sąlygų. Šiaurės Korėjoje jie pristatė naujų aerodromų ir sutraukė labai stiprias aviacijos jėgas. Paklaustas, kokių priemonių JT vadovybė mano imtis, jeigu tikrai bus nustatyta, kad komunistai sulaužė paliaubų sutarties sąlygas, generolas atsakė: "Galima užsimerkti ir viso to nematyti, leidžiant toliau komunistams tvirtintis, arba vėl turį prabilti ginklai."

Negirdėtas dalykas, kad komunistai laikytųsi sutarčių.

toks didelis, kad jie nusipelno visų pagarbos.

Todėl daroma išvada, jog senieji australai turi draugiškai elgtis ir santykiuoti su naujaisiais australais, nes tik tokiu būdu galima greičiau asimiliuoti naujuosius ateivius.

PLANUOJAMA DIDELIS ŽYGIS PRIES MAU-MAU

Rytų Afrikos vyriausias kariuomenės vadas gen. Erskins pareiškė, kad visų kariškių atostogos atšaukiamos ir visi turi grįžti į savo dalinius. Artimiausiu laiku numatoma visuotinė europiečių vyrų tarp 18-45 metų amžiaus mobilizacija. Ruošiamasi dideliui žygiui prieš teroristus Mau-Mau, kurie Kenijoje neduoda britams ramybės, terorizuodami visą kraštą.

PRANCŪZŲ NESEKME INDO-KINIJOJE

Komunistų Vietminh kariuomenė jau visai priartėjo prie Laos provincijos sostinės Luang Prabang ir ruošiasi ją atakuoti. Nors prancūzai tinkamai pasirošė sostinės gynimui, bet nemanoma, kad atsilaukėtų ir sostinės miestas netrukus gali būti raudonųjų rankose. Sostinės netekimas kariniu požiūriu nėra labai reikšmingas faktorius, tačiau psichologiškai būtų labai naudingas komunistams.

Ryšy su tokia nesekme prancūzų karo ministeris atvyko į Indo-Kiniją. Jis taršis ne tik su prancūzų karine vadovybe, bet taip pat su USA karo ekspertais dėl priemonių sulaukyti komunistų ekspansiją. Amerikiečiai nemano siųsti savo kariuomenę į Indo-Kiniją, bet užtat padės gausiais karo medžiagų ir ginklų tiekimais.

SVENTO TĖVO SVEIKATA GERĖJA
Sventas Tėvas Pijus XII, kuris sunkiai sirgo apie tris savaites, jau sveiksta.

BANKRUTUOJA AUSTRALIJOJOS OPERA

Australijos Tautinės Operos Bendrovė paskelbė, kad praėjusių gastrolių sezono Sydnėje, Melbourne ir Canberroje nuostolis siekia £19.000. Pajamų iš viso turėta £8.121, jų tarpe £5.000 valstybės subsidija ir £1.146 narių mokesčiai.

Mums nuostabu, kad Australijos vyriausybė ar miestų savivaldybės taip menkai palaiko operą. Opera tai ne biznio įmonė, kuri gali verstis savo pajamomis. Lietuvoje, kaip žinome, teatras bei opera buvo išlaikomi valstybės, Vokietijoje — miestų savivaldybių, kituose kraštuose — panašiai. Australija, aukso šalis, neįstengia išlaikyti nei vienos operos visai Australijai ...

* JAV-bių ir Britanijos naftos specialistai lankėsi Persijoje vizituodami Abadaną ir kitas naftos rafinerijos vietas. Grupę specialistų sudarė Anglų — Irano bendrovės atstovai ir kelių JAV-bių naftos konsernų atstovai.

Trumpai

Iš Seoulio pranešama, kad Pietų Korėjos prezidentas Dr. S. Rhee pasiūlė karinę pagalbą prancūzų karinei vadovybei Indo-Kinijoje.

Uno kariuomenės vadas Tol. Rytuose gen. John Hull apie šį pasiūlymą painformavo prezidentą Eisenhowerį.

Prancūzų atstovas pareiškė, kad jo vyriausybė negalinti priimti šios pagalbos, nes Kom. Kinija galinti įeiti į konfliktą.

* Rockhamptone (Queensl-de) 40.000 žmonių grėšia potvynis, kokio dar nebuvo per 30 metų.

* Iš įvairių Australijos vietovių pranešama apie pastebėtas "skraidančias lėkstes". Vėliau paaiškėja, kad tai būta aliumininių vaikų pagamintų "aitvarų".

* Iš Kalkutos (Indijoje) pranešama, kad japonai mėgins nugalėti 26,658 pėdų aukščio Mansalu kalną centriniam Himalajų kalnyne.

* Rusija pakvietė 12 Azijos ir Tolumųjų Rytų valstybių į ekonominę konferenciją Maskvoje. Karikatūrose šia proga Rusija vaizduojama voru, kuris pasiruošęs čiupti ir iščiulpti savo aukas.

* Tokio (Japonijoje) paleisti iš kalėjimo 11 karo kriminalistų. Visi jie buvo nuteisti JAV-bių karo teismų už kriminalinius nusikaltimus praėjusio karo metu. Bausmės siekė 20-30 metų, bet jie atsėdėjo apie trečdalį to laiko.

* Kalkutoje (Indijoje) sustreikavo apie 23.000 aukštesniųjų mokyklų mokytojų, reikalaujami pakelti atlyginimus. Mokytojų alga Indijoje siekia apie £7.10.0 per mėnesį.

* Iš Rytų Vokietijos laikotarpyje 1945-1953 metų į Vakarų pabėgo apie pusę visų mokytojų. Pabėgusių skaičius siekia 80.000, o likusiųjų — 81.000.

* Sir Winston Churchillis, atsakydamas Zemuosiuose Rūmuose į Darbo Partijos atstovo paklausimą, kaip ilgai Amerikos karo bazės mano pasilikti Britanijoje, atsakė, kad jos pasiliks tol, kol bus reikalinga. Ministerio pirmininko atsakymas buvo sutiktas karštais plojimais abiejų partijų atstovų.

* JAV-bių atomo mokslininkai jau planuoja atominę energiją varomą lokomotyvą, kuris būtų 7.000 arklų jėgų.

* JAV-bėse nuleistas į vandenį didžiausias tanklaivis (naftai gabenti). Jo tūris — 45.000 tonų.

* Po kelių savačių amerikiečiai sprogdins naujas vandenilio bombas Bikini Atoll saloje, Pacifike. Bus mėginami nauji modeliai. Sprogdimus šį kartą stebės ir Kongreso nariai.

* Egipto karaliaus Faruko turtų išpardavimas iš varžytinių prasidėjo. Tarp kita ko, parduota Egipto pašto ženklų rinkinys už £25.200 (sterlingų). Pardavimą vykdo dabartinė Egipto vyriausybė. Buvusio karaliaus turtų vertė labai didelė, nors Egipto liaudis gyvena nepaprastai skurdžiai.

* Netoli Sao Paulo (Brazilijoje) autobusui susidūrus su traukiniu buvo užmušta 30 žmonių. 10 žmonių išvengė mirties.

* Dortmunde (Vokietijoje) vienas sąžiningas darbininkas rado pamesta 80.000 markių grynais pinigais ir 56.000 markių čekiais. Gražinęs rastuosius pinigus savininkui, jis gavo atlyginimo ... vieną cigaretę!

* Kinijos nacionalistų radijo paskelbė, kad partizanai išsprogdino komunistų radijo stotį Amoy mieste.

* Antra baterija, susidedanti iš 6 atominių kanuolių 280 mm kalibro, pasiųsta iš JAV-bių į Europą.

* Mau-Mau partizanų vadas Kenijoje, kuris netikėtai sužeistas buvo paimtas į nelaisvę, nuteistas mirties bausme.

* Allahabadoje, Indijoje, religinių procesijų metu buvo sutrinta apie 200 žmonių ir apie 1000 sužeista.

* JAV-bių karo vadovybė Pacifike atsisakė leisti japonų specialistams daryti planus prie Gvinėjos krantų. Australijos vyriausybė, kaip žinoma, griežtai užprotestavo prieš japonų dalyvavimą.

PROF. J. KAMINSKAS APIE VLIKĄ IŠ 10 METŲ PERSPEKTYVOS

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pirmojo posėdžio susirinkęs 1943 m. lapkričio 25 d., peržengė savo veiklos dešimtmetį. Laiko per maža, kad subrandintų medžiagą VLIKo istorijai rašyti, bet laiko pakankamai, kad leistų apibūdinti kad ir labai bendrais bruožais ir VLIKą, ir jo veiklą. Leistų padaryti ir kai kurias išvadas ateičiai.

VLIKas pradėjo veikti pavėluodamas. Rezistencinė kova prieš okupantą jau vyko visu frontu. Vyriausiasis Lietuvių Komitetas, susiorganizavęs 1942 metų gale, jau ėmėsi kovai vadovauti. Per pogrindžio spaudą pasisakydamas dėl svarbesniųjų krašte įvykių, nustatydamas laikymasi okupanto ir jo žygių atžvilgiu, derindamas rezistencijos ginkluotųjų dalinių veiklą, VLIKas davė kovai apibendrinamą turinį, vieningą kryptį ir planingumą. Jau buvo pavystas to Komiteto vykdomasis aparatas, siekdamas provinciją. Kai vokiečiai 1945 metų rudenį ir vėl paskelbė mobilizaciją ir gen. Kubiliūno iniciatyva buvo kaune sušauktas „įžymiųjų asmenų“ pasitarimas pakenkti tautos opijai mobilizacijos naudai, VLIKo žmonėms teko jau išeiti viešumon ir pasisakyti. Lygiagrečiai veikė, apie Aktyvistų Fronto Centrą susispijdamai, krikščioniškosios srovės susigrupavimai. To, palyginti, trumpo veiklos laikotarpio palikimą galutinai perėmė VLIKas.

Pats pradėdamas veikti, VLIKas galėjo imtis visai aiškios veiklos krypties. Bet kurios iliuzijos susilaukė iš nacių Nepriklausomos Lietuvos pripažinimo tautoj buvo seniai dingusios. Hitlerio „Naujojo Europoje“ Lietuvai ir lietuviams skirta vieta buvo visai paaiškėjusi, ir jau buvo pradėdamas vykdyti Lietuvos kolonizavimo Herrenvolko „rinktinių“ planas. Buvo išryškėjęs beveik visuotinis lietuvių įsitikinimas, kad vokiečiai karą pralaimės ir kad laimės Vakarų Sąjungininkai. Orientavimasis į Vakarų demokratijas buvo visuotinis, ir tikėjimas visiška Vakarų pergale buvo toks didelis, jog už jo nebuvo norima matyti iš Rytų artėjančio fronto gresmės. Pasiryžimas vėl iškovoti sau laisvę seniai virto veiksmu.

VLIKo, kaip vyriausiojo ir vienintelio kovai vadovauti organo, pasireikšimas buvo tautoj sutiktas su tyliu entuziazmu

Jo autoritetas, niekieno neginčijamas, pasidarė absoliutus, ir jo atsisakymai ir tautą, jo pasisakymai dėl svarbesniųjų krašte įvykių kūrė tautos opiją, buvo direktyva veikliajai rezistencijai. VLIKas virto kovojančios tautos vyriausiuoju štabu, stačiusiu sau ir tuomet vienintelį uždavinį — vadovauti kovai už Lietuvos suverenumo atstatymą. Viskas turėjo patarnauti to uždavinio įgyvendinimui. Nebuvo abejojimų ir dėl atkursimos Lietuvos valstybės politinės

santvarkos: tikėdami demokratinį Vakarų laimėjimu, tik iš jų telaukdami sau pagalbos laisvę atgauti, visas kraštas, o kartus su juo ir VLIKas siekė išlaisvintąją Lietuvą atkurti kaip demokratišką respubliką.

Nekalbėsiu apie tai, kas VLIKo Lietuvoj buvo nuveikta. Jo didžiausias laimėjimas buvo tas, kad tautos orientacija padėčiai vertinti pasidarė visai vieninga: vienodai buvo suprstas kovos tikslas, ir su retu vieningumu buvo vedama pati kova. Savo Vasario 16 dienos deklaracija, jau tremty pataisyta ir papildyta, VLIKas davė savo veiklai žodžių suformuluotą savų uždavinių ir savo kompetencijų pagrindą. Absoliutus VLIKu pasitikėjimas krašte buvo toks didelis, kad jam tik retkarčiais ir ypač svarbiaisiais momentais reikėdavo kalbėti per pogrindžio spaudą į visuomenę.

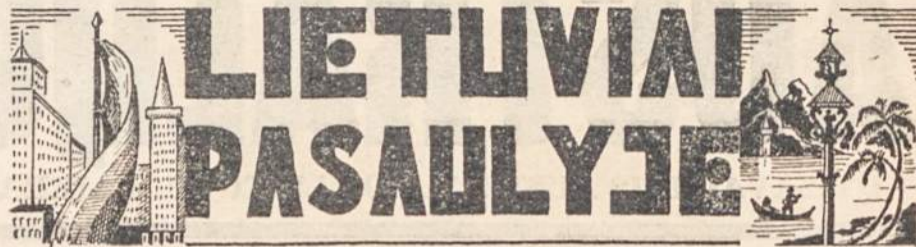
Kai pradėjo Lietuvon artėti Rytų frontas ir prieš VLIKą atsistojo šurpus klausimas: k a s t o l i a u ? — patys įvykiai padėjo klausimą spręsti. Nepilnus metus veikusios pirmosios VLIKo sudėties, okupanto susektos, didžiulė dauguma per kalėjimus ir kaceutus pateko iš karto Hitlerio Vokietijon, o po metų vėliau — jau į laisvuosius Vakarų. Atsikurdamas kapituliuosiuoju Vokietijoje beveik pirmąsias savo sudėtimi, VLIKas atsinešė iš Lietuvos brangiausią sau daiktą — žinojimą, kad namie jis veikė remdamasis visišku tautos pasitikėjimu, kovojančiai tautai ir jos svarbiausiam siekimui atstovaudamas. Pradėdamas veikti Vakaruose, VLIKas ir čia statė sau aprėžtą uždavinį — vadovauti Vakaruose pastangoms Lietuvai laisvinti. Vadovauti, pasirėmus namie jam pareikštu pasitikėjimu. Tas pasitikėjimas reikė tuomet buvusiomis sąlygomis kad ir nerašytą pavidinti.

Ne čia būtų vieta kalbėti, kas VLIKo buvo padaryta per devynerius jo Vokietijoje buvimo metus. Norėčiau tik kai ką iš tos veiklos trumpai pažymėti.

Pradėjus Vakaruose veikti, VLIKui visų pirma reikėjo išskelti pasaulio viešumon Lietuvos bylą.

Reikėjo įtikinti vyriausybes ir visuomenę, kad Lietuvos okupavimas ir jos įjungimas į Sovietų Sąjungą yra klatingo smurto aktas ir kad sovietinis režimas Lietuvoj virto lietuvių „autai pragaru“. Reikėjo, kiekvieną progą panaudojant, apeliuoti į laisvojo pasaulio sąžinę, kad Lietuvai padaryta skriauda būtų atitaisyta. Reikėjo burti ir aktyvinti savas jėgas, jas tam panaudojant, kad Lietuvos byla virstų pasaulinės politikos nenutylimu objektu. Visa tai VLIKas, įvykiai padedamas, ir darė. Darė kiek pajėgdamas ir kaip sugebėdamas. Greitai VLIKo kritikai dažnai buvo linkę matyti VLIKo veikloj daugiau rie-

(Perkelta į 3 psl.)

ARGENTINA

Argentinos Lietuvių Lituaniškos Muziejus steigiamas „Argentinos Lietuvių Balso“ namuose. Jį norima surinkti iš 40.000 Argentinos lietuvių daug vertingos lituanistinės medžiagos, pvz. apie mokslininką Domeiką, kap. Dautantą, inž. Chodosevičių, aušrininką Višteliauską, knygnešį Paugą, Patagonijos kolonizatorius šlapelius su Baltuškais ir kt. Tikimasi gauti ir Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Deklaraciją, Paugos paskelbtą Buenos Aires dienraštyje „La Prensa“ pirmiau, negu Dr. Basanavičius su Tautos Taryba paskelbė ją Vilniuje.

„La Prensa“ praneša, kad Dr. J. Mačernius, bendradarbiaudamas su Argentinos rašytojų sąjunga, į lietuvių kalbą išvertė Peronienės „Mano gyvenimo prasmė“.

Pian. A. Kuprevičius iš Argentinos skrenda dėstyti į JAV, Clevelando miestą. Paskaitas pradeda vasario 1 d. Semestru pasibaigus, numato suruošti visą eilę koncertų po P. Ameriką.

AUSTRIJA

Austrijos PLB valdyba pravedė korespondenciniu būdu naujos valdybos rinkimus. Austrijoje 1953 m. gale beliko iš viso 183 lietuviai (buvo 205): 56 vyrai, 72 moterys, 45 vaikai. Iš jų yra 24 ligoniai ir 29 seneliai. Per 1953 m. mirė 5 asmenys: prof. Buinevičius, ats. pulk. Staškevičius, Vyt. Cyras, K. Milovidovas ir K. Japertas. 1953 m. 12 repatriantų persikėlė į Vokietiją ir 5 emigravo į Ameriką.

D. BRITANIJA

Min. B. K. Balučio sveikata pamažu taisosi. Šiuo metu jis jau pats gali tvarkyti svarbesnius pasisuntinys reikalus. Ligos metu jį pavadavo pasiuntinys patarėjas p. Balickas.

ITALIJA

Lietuvių saleziečių įstaiga yra įsikūrusi Castelnuovo Don Bosco miestelyje. Veikia 5-kių klasių lietuviška gimnazija su bendrabūčiu ir spaustuve. Gimnazijoje mokosi 40 lietuvių. Iš jų 20 yra iš Vokietijos, 17 iš Anglijos ir 3 iš JAV. Dėsto 6 lietuviai saleziečiai, 1 vokiečių (vokiečių k.) ir 1 amerikietis (anglų k.) Gimnazijoje galėtų mokytis dar beveik kita tiek mokinių. Priimami sveiki 10-16 metų berniukai. Įstaiga išsilaiko tikta užsienio lietuvių aukomis.

* Italijos užsienio reikalų ministeri-

jos biblioteka prašo leidinių apie Lietuvą svetimonis kalbomis. Jie prašomi siųsti šiuo adresu: prof. Tamborra Angelo, Direttore della Biblioteca del Ministero degli Affari Esteri, Palazzo Chigi — Roma, arba Romos LB pirminkui: Rev. V. Mincevičius, Via Casalmonteferrato 20, Roma.

J. AMERIKOS VALSTYBĖS

„Naujiėnos“ siemet mini 40 metų sukaktį. Sukaktuvinis numeris išleidžiamas š.m. vasario 19 d. „Naujiėnos“ redaguoją Dr. P. Grigaitis, senosios kartos veikėjas, vienas iš svarbiausių socialistų vauų.

* A. Mikulskis su Čiurlionio ansambliu ir Clevelando simfoniniu orkestru, vienu iš pačių geriausių Amerikoje, repetuoja St. Simkaus kantatą „Atsisveikinimas su tėvyne“. Dalyvauja J. Krikštolaitė ir Metropolitanos operos solistas A. Brazis. Kantata bus pastatyta kovo mėn. vienoje iš geriausių Clevelando koncertinių salių. Čiurlionio ansamblis taip pat pasirodys amerikiečių televizijoje su soliste J. Krikštolaityte, Clevelando simfoniniu orkestru ir Amerikos lietuvių solistu Vyt. Kusleika.

* H. Kačinskas numato Clevelande įkalbėti į magnetofono juosteles iš mūsų rašytojų kūrybos, būtent: Donelaičio, Baranausko, Vaižganto, Mazalaitės ir kt. rašytojų.

*New Yorke Lynn Cottler galerijoje 11 dailininkų parodoje buvo išstatyti ir 4 N. Jasiukynaitės paveiksai, o dail. A. Vitkauskaitės — Merker paveikslas „Maskarado demonas“ buvo išstatytas National Academy surengtoje parodoje.

* Lietuvė Rūta Kilmonytė iš Los Angeles pašraše sutartį su garsiąja filmų bendrove M-G-M dirbti kaip aktorė jos gaminamose filmose.

* Pabaltijo Moterų Tarybai dabar jau iš eilės pirmininkauja L. Bieliukienė sekretorė — S. Narkelūnaitė.

* Gautosiomis žiniomis, LLK yra atlikęs daug darbo Lietuvos sienų studijose. Paruoštas naujas žemėlapis su paaiškinimais ir reikalingais Lietuvos sienų įrodymais.

* Siemet daugumas lietuvių pabėgėlių, išvykę į JAV-bes, turi teisę gauti pilietybę. Imigracijos įstaigos nurodė, kad norintieji gali susitvarkyti su pilietybės prašymo procedūra iš anksto ir gauti pilietybę, kai tik jiems sueis 5 metai nuo atvykimo į JAV.

KITI APIE MUS

KENGURŲ KRASTO LIETUVIŲ LAIK RASTIS

Karo bangų nublokštą lietuvių net į tolimą Australiją, kengūrų kraštą, nepamatė gavos. Jis čiuo už kastuvo, bet tuoj ieškojo ir lietuviškos knygos, laikraščio. Tuoj pasišovė veiklių vyrų, kurie susirūpino savu laikraščiu ir štai 1948 metais rugsėjo 12 d. pasirodė „Australijos Lietuvis“, pirmas lietuvių laikraštis Australijos žemyne.

Jo sumanytojas, redaktorius ir leidėjas buvo Jurgis Glušauskas. Jis tą laikraštį pradėjo leisti pats dirbdamas toli dykumose esančioje anglų kasykloje ir gyvendamas kartu su kitais paprastoj palapinėj. Laikraštis buvo spausdinamas menku rotatorium. Po kelių mėnesių redakcija persikėlė į Adelaidės miestą. Nuo 1951 metų sausio 1 d. laikraštis jau pradėtas spausdinti savo spaustuvėj.

Tai sukaktį paminėti išleistame numeryje redakcija sako, kad ir Australijoje gal tik kas dešimtas lietuvių teuzis-prenumeruoja laikraštį, todėl ir „Australijos Lietuvis“ medžiaginė būklė nėra lengva. Bet jis eina, tobulėja, jo leidykla sugebėjo išleisti net kelias knygas kelerius metus laikraščio administracija buvo didžiausia Australijoje lietuvių knygų platintoja.

„Australijos Lietuvis“ yra demokratinės pakraipos laikraštis, remia visas mūsų demokratines įstaigas, kaip VLIKą, Amerikos Lietuvių Tarybą ir kitas, kurios veda kovą už Lietuvos išlaisvinimą ir demokratinį pradų ten atstatymą.

Mes linkime „Australijos Lietuvii“ tęsti savo svarbų darbą tokiu pat pasišventimu kaip iki šiol.

(Kelevis, Boston)

V. Kazokas — SAPNŲ PĖDOMIS. Eilėraščiai. 1953. Išleido Mykolas Morkūnas. Viršelį ir titulinį puslapį piešė Paulius Augius. Tiražas 500 egz. 64 psl. Spausdinta USA. Kaina nepažymėta.

ELTOS kronika

* Ryšium su Vokietijos sostinėje vykstančia 4 užsienio reikalų ministerių konferencija VLIKas yra pasiuntęs į Berlyną savo stebėtoją.

* Wesminsterio Ekonominė Europos Konferencija vyksta Londone sausio 29-vasario 1 d. Konferencijai pirmininkauja Sir A. Butler. Konferencijoje svarstoma laisvojo pasaulio ekonominė organizacija, atstovaujamos įvairios ūkio šakos. Šitoje konferencijoje VLIKas pakvietė ir įgaliojo dalyvauti Lietuvos pasiuntinys Londone patarėjas ekon. reikalams P. Varkalą ir D. Britanijos Lietuvių Sąjungos pirm. M. Bajoriną.

* Ryšium su keturių užsienio reikalų ministerių konferencija Berlyne Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjunga pasiuntė JAV, Prancūzijos ir D. Britanijos užsienio reikalų ministeriams memorandumą, kurį pasirašė Sąjungos pirmininkas Dr. A. Frohazka ir kiti Sąjungos valdybos nariai, tarp jų — ir mūsų tautietis Pr. Vainauskas, Sąjungos išdininkas. Memorandume Sąjunga atkreipė užsienio reikalų ministerių dėmesį į dabartinę padėtį Vidurio ir Rytų Europos kraštuose, taip pat reikalą atstatyti tų kraštų visiška nepriklausomybę. Iš tų kraštų turi būti atitrauktos ginkluotos Sovietų pajėgos, saugumo policija ir kitos institucijos, o tarptautinėje kontrolėje praveisti laisvi rinkimai.

Į šį memorandumą JAV užsienio reikalų ministeris John Foster Dulles atsantė atsakymą, kuriuo jį labai palankiai įvertino. Dulles pažymėjo, kad visi, kuriems yra brangi laisvė, kiekvienas savitu būdu stengiasi praskinti visur kelią jos triumfui. Pavergtosios Rytų Europos tautos tai įvykdė paskutiniuosius metais savo kietu pasipriešinimu komunistinei tiranijai. „Jos yra mūsų draugai ir santarvininkai, — pažymėjo Dulles, — ir mes jų neužmirštame, sudarydami tvirtą laisvųjų tautų bendruomenę.“

* Šveicarijoje miręs lietuvių bičiulis Maxas Niedermannas gimė Winterthure 1874 m. gegužė m. 19 d., universitetą baigė 1897 m. Bazelyje, po to gilino

kalbos studijas Freiburge ties Breisgau ir ypač Paryžiuje, kur prof. A. Meillet poveikyje susidomėjo lietuvių kalba. 1899 m. paskirtas Bazelio universiteto privatdocentu, Niedermannas kelis metus dėstė lotynų ir graikų kalbas La-Chaux-de-Fonds gimnazijoje, paskum buvo paskirtas Neuchatelio universiteto privatdocentu ir vėliau profesorium. Iki 1925 m. prof. Niedermannas dėstė dviejuose un-tuose (Bazelyje ir Neuchatelėje), o nuo tų metų, gavęs ordinario profesoriaus titulą, apsiribojęs Neuchateliu, kur išbuvo iki 1944 m., kai dėl senyvo amžiaus pasitraukė į pensiją. Už nuopelnus buvo paskirtas Neuchatelio un-to garbės profesorium, be to, buvo Rygos, Bezansono, Bazelio ir Zenevo universitetų garbės daktaras. Institut de France narys — korespondentas ir kitų mokslinių organizacijų narys. Velionis, be lotynų ir graikų kalbų, dėstė sanskrito, rusų ir lietuvių kalbas, be to, lyginamąją kalbotyrą. Prof. Niedermannas ypač buvo pamilęs lietuvių kalbą. Jo mokiniai, bet kitų, buvo prof. A. Sennas, prof. F. Brenderis, prof. G.

ILGESIO IR NERIMO POETAS — tąsa iš 5 psl.

šės žiedais.
„Tai mes paversime tikrovę degan-
[čia svajone,
Galingų meilės burtų, kerinčiu žo-
[džiu,
Kur bus gyvenimas, kurio nežino
[žmonės,
Paženklintas ritmu liepsnojančių
[širdžių.“ 19 psl.
Salia filosofinių temų knygoje randa-
me nemažai ir idiliškų vaizdų, kaip šis:
„Mes tiktai valandėlei čia prisėsim
Po šiuo išsikerojusiu medžiu
Ir tylūs jo gavinančiam pavėsy
Klausysimės vidurdienio gaidžių.“
O kažin kur keliu rodyklės šauks
[mus
Ir laiko ritmas ragins mus skubėt.“
9 psl.
Arba didžiulis eilėraštis „Lietus“,
kur su lietaus vaizdais gretinasi piešiamas žmogiško skausmo /prasiveržimas
ašaromis. Lyriškiausias visoj knygoj
yra eilėraštis Džiugesys.

„Rodos, lyg einu per begalinę lanką,
Lyg per žydinčias marias brendu, —

Kaip vargsta lietuviai Urale

VARDAN TOS LIETUVOS VIENYBĖ TEŽYDI

Laisvuosius Vakarus iš Uralo ir Sibiro darbo stovyklų yra pasiekę ir daugiau mūsų tautiečių. Čia dedami smulkesni jų darbo sąlygos ir kančių išgyvenimai pavaizduoja tas pačias ar panašias gyvenimo bei darbo sąlygas, kuriose tenka vargti ir žūti taip pat tūkstančiams kitų ištremtųjų mūsų tautiečių. Ta šurpi tikrovė teprivers laisvajame pasaulyje esančiuosius' daugiau susimąstyti dėl jų likimo.

Pasirodo, beveik visi transportai su tremtiniais prasiunčiami pro Sverdlovsko "pereinamąjį punktą."

Mat, čia yra riba tarp Sibiro ir Europinės Rusijos. Čia grupuojami kaliniai su tremiamaisiais ir skirstomi į įvairius priverčiamosios darbo stovyklas. Per vieno mūsų tautiečio kamara perėjo taip pat apie 30 asmenų iš Estijos, daugiausia gydytojų, profesorių, mokytojų ir net du dailininkai iš Tartu miesto. Visi jie buvo nuteisti ilgamečiam darbui į darbo stovyklas. Buvo taip pat nemaža korejiečių, tiek iš Pietų Korejos, tiek iš Šiaurės (šie buvo apšaukti "bolševikinės sistemos priešais"). Po "prijungimo" ar "išlaisvinimo" ypač daug kalinių atveždavo iš Čekoslovakijos ir kitų bolševikų užimtųjų kraštų Vidurio Europoje. Lietuvių transportai iš Sverdlovsko būdavo daugiausia siunčiami Čeliabinsko link — tų, kurie buvo nuteisti ne stovyklos darbams, bet su visomis šeimomis skirti gyventi ištėrimė. Palyginti tik nedidelė jų dalis buvo paskirta prie Sverdlovsko kalėjimo ilgesniam laikui — jie vėliau buvo apgyvendinti Sverdlovsko apylinkėse. Mūsų tautiečių teko susidurti ir su

mažaisiais didvyriais vaikais, kurie buvo apkalinti, kad nešę partizanams į mišką maisto. Jie buvo įskusti kaimynų ar komunistuojančių rusų. Ištremtieji tėvai šiuos 11-12 metų vaikus tegalėdavo pamatyti pro raktų skylutę tik išduodant maistą. Ištremtieji buvo perėję per Lukiškių kalėjimą Vilniuje ir turėjo apie mėnesį laiko nakvoti koridorijose nat grindų, nes kameros buvo perpildytos žmonių. Tačiau vaikai, kad ir kaip kamantinėjami bei kankinami, nepristapino kalti. Vienam tokiam iš Lietuvos atgabentam transportui, sudarytam iš kokių 300 žmonių ir pasmerktam ištėrimui, buvo leista pasiimti nemaža maisto produktų, drabužių ir tabako.

bet pakelini iš Vilniaus į Sverdlovską visi produktai ir geresnieji drabužiai dingo.

Pabandžius dėl to protestuoti ir reikalauti daiktų, sargybiniai visus ėmė daužyti šautuvais ir užsiundė šunimis. Iš tų, kurie dar turėdavo pasislėpę truputėlį tabako, kamerosse rusų kriminaliniai nusikaltėliai ir recidyvistai, vad. "blatnyje", išrengė atimdavo viską. Mūsų tautiečiai pats yra matęs, kaip iš ūkininkų nuo Zarasų šie visagaliai kamery "valdovai" atėmė paskutinį tabako maišelį ir numovė paskuties milines

kelnes. Iš atvežtų suplyšusios "Tiesos" skutelių kiti išskaitė, kad vis dėlto Lietuvoje dar tebeveikia partizanai. Jų ypač daug esą buvę šimonių ir Panevėžio giriose.

Kad Lietuvoje dar tebeveikia partizanai, šias žinias patvirtino ir visa eilė grįžusių į Vak. Vokietiją vokiečių karo belaisvių.

Vienoje stovykloje netoli Nižny — Verch teko sueiti 2 lietuves iš Kauno, kurių mūsų tautietis žino ir pavardes. Viena iš jų buvo nuteista 15 metų darbo stovyklos už tai, kad jos vyras su maža dukrele buvo spėjęs išbėgti į Vokietiją. Antroji sakėsi esanti bankininko dukterė ir tarnavusi tėvo vedamame banke buhalterė. Jos pasakojo, kad ankstyvesnėse stovyklose, kuriose jos buvo laikytos anksčiau, daug lietuvių vyrų ir moterų mirė neišlaikę žiurinių sąlygų. Dirbti reikėjo vario kasyklose, darbas buvo labai sunkus ir žalingas sveikatai.

Internuotų užsieniečių stovykloje netoli Jagoršimo

buvo surinkti iš visų stovyklų užsieniečiai, kurie kuriais nors sumetimais, dažniausiai kaip komunistų simpatikai, ne vienas net savu noru buvo peržengęs "darbininkų rojus" sienas ir vėliau buvo suimti. Tarp jų buvo nemaža komunistų veikėjų, po keleris metus išsėdėjusių Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Vokietijos ir kitų valstybių kalėjimuose. Persekiojami nacinių ar "fašistinių" režimų, jie šioje "visų nuskriaustųjų ir darbo žmonių tėvynėje" tikėjosi rasią globą ir visokeriopą pagalbą. Deja, juos priglobė tik kalėjimų ir darbo stovyklų sienos ar Uralo miškai. MVD jiems atkirto, kad jie visi esą dezertyrai, pabėgę iš kovos lauko ir palikę išduotus savo draugus. Už tai jiems vieta tegali būti tik kalėjime. Rusai, bijodami, kad tarp jų nebūtų "imperialistų snipų", laikosi tokio principo: "verčiau tegu nukentės tūkstančiai nekaltų, negu nors vienas šnipas bus laisvas".

Šių komunistų vadų ir komunistinės sistemos simpatikų išliki gyva tik labai nedidelė dalis,

tačiau likusieji, pažinę komunistinę tikrovę praktikoje, paskutiniais žodžiais keikė tuos, kurie buvo jiems padėję "apsispresti už komunizmą" ir pateikti į Sovietų Sąjungą. Iš viso šioje stovykloje režimas buvo nepaprastai žiaurus. Sargybiniai buvo daugiausia sudaryti iš rusų karo invalidų, tad šie, patys nukentėję nuo nacių, savaimė supranta, nepaprastai nekentė ir visų kitų užsieniečių. Šiais metu internuotieji turėdavo prie 40 laipsnių šalčio giliu smėgu klampoti 8 ar 10 km. į mišką žiauriausiose sąlygose kirsti medžius. Dirbti miške reikėdavo visą dieną apie 10 val. be maisto, todėl, palyginti, tik nedidelė dalis įstengdavo atlikti reikalaujamas normas. O atlikusieji normas, grįžę kalėjiman, tegalėdavo vos 400 gr.

(Perkelta į 6 psl.)

PROF. J. KAMINSKAS APIE VLIKĄ IŠ 10 METŲ ...

(Tąsa iš 2 psl.)

tenų, kaip pozityvaus darbo. Bet jei šiandien Lietuvos byla tebėra Vakaruose gyva ir vis dažniau minima, jei Baltijos kraštai dažniau atvejais vienodai traktuojami su Sovietų satelitais Europos centre ir laikomi Sovietų agresijos pirmąja auka, tai čia VLIKO nuopelnų yra labai daug. Ir VLIKas nėra greitas tuos nuopelnus pats vienas sau pasisavinti: tai yra mūsų pasiuntinių, mūsų tremties, visų pirma mūsų senosios emigracijos Amerikoje ir paties VLIKO subendrintų pastangų vaisius. Nepaisant visų mūsų nesutarimų,

reta kita tauta gali pasidžiaugti tokiu vieningumu, kokį yra parodę lietuviai, gindami Lietuvos bylą.

Jam daromų priekaištų VLIKas ir dabar neapsigina. Ir vienas iš esminių yra tas, kad VLIKas per aukštai nešasi, — nori pasisavinti konstitucines funkcijas; nori sau subordinuoti mūsų pasiuntinius; tik laukia progos, kad pats sudarytų egzilinė vyriausybę, pats save ton vyriausybėn teikdamas. Tuose priekaištuose daug kas sąmoningai perdeama. Iš buvusio VLIKO "konstitucinių užsimojimų" — paruošti rinkimų įstatymą būsimam išlaisvintoms Lietuvos Steigiamajam Seimui rinkti, nustatyti laikinosios konstitucijos dėsnius, sudaryti namie laikinę vyriausybę — dabar, tur būt, nieko nebėliko. Bet už tai, kas VLIKe savo laiku buvo norėta, kas turi teisę tvirtinti, kad VLIKas tai yra daręs "puikybės nešiojamas". Greito grįžimo viltis dėjo tuomet VLIKui pareigą pasiruošti ir netikėtoms įvykiams, būti ir juose — jei reikės — vadovaujančiu organu. Taip buvo. Bet VLIKas nebe

šiandien ir pakartotinai yra pareiškęs, kad jo uždaviniai dabartinėje situacijoje, ir grįžtant išlaisvintoms Lietuvon baigiasi Kybartų stoty. Kad ir kiek būtų apgailestaujama, jog VLIKO bendradarbiavimas su mūsų pasiuntiniais nėra toks, koks turėtų būti, vis dėlto negalima priklausyti, kad jis nori mūsų pasiuntinius sau subordinuoti. Jau Berlyno ir Paryžiaus konferencijose apie subordinavimą nebuvo kalbama.

Ko VLIKas, būdamas VLIKO, tikrai negali išsižadėti, tai būti Vakaruose mūsų kovojančios tautos eksponentu. Tauta yra suinteresuota turėti laisvame pasaulyje organą, kuris ten kalbėtų jos vardu ir atstovautų jos reikalui. Išlaisvinimo kovų laikotarpiu, kada pati tauta ima į rankas savo likimą, tik jai atstovaujantis organas yra pirmasis kovoj padėjėjas; toks mandatas Lietuvos bylai ginti Vakaruose pirmoj eilėj priklauso VLIKui. Kai dabar, kalbant apie reikalą VLIKą reorganizuoti, kai kurių grupių siūloma padaryti VLIKą tik mūsų lietuviškosios emigracijos organu, tokiam pasiūlyme nebūtų sunku įžiūrėti norą likviduoti patį VLIKą. Kokie sumetimai diktuoja panašius pasiūlymus?

Nuotaikos Europoj, o iš dalies ir Amerikoje, siekiančios išlaikyti kad ir netikrą taiką, ir klatingas Kremliaus susivertimas, rodant noro vėl derėtis, verčia mus manyti, kad **santykiuose tarp Rytų ir Vakarų norima pradėti naujas laikotarpis — derybų laikotarpis.**

Konferencija Berlyne yra tų derybų pradžia. Jos gali ūmai nutrūkti, jei Maskva neparodys noro iš esmės spres-

"Jūs lietuviai esate kaip žydai, dažnai jūs tarpusavyje balsiai ginčijate, bet lemiamu momentu jūs visada esate vieningi."

Vienas kaimynų politikas.

Tos vienybės tūlas kaimynų mums pavydi. Kai kitų tautybių priekyje stovi kelios valdžios ar komitetai, lietuvių priekyje stovi Europoje plačiai žinomas ir visų pripažintas vienas politinis organas ir tautos valios reiškėjas — Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Bet kaip pranašai savuose kraštuose nekartą išgirdavo į savo žodį pikta ir net nemalonų aidą, taip ir VLIKas iš saviškių turėjo pakęsti pikty ir neteisingų priekaištų, nors lietuvių tautos išlaisvinimo pastangose už jo pečių vieningai stovėjo visa lietuvių tauta. Tūli teigdavo, kad VLIKe ginčijamasi, kad ten esanti nevienybė, kad ten vedama blokinė politika ir pan. Ir štai, sausio 18 d. VLIKas, įžengdamas į antrąjį dešimtmetį, paties posėdžio pradžioje vienbalsiai, patiems kandidatams nuo balsavimo susilaikius, išrinko atskirai VLIKo ir VT pirmininkus, jais perrinkdamas prel. M. Kuprevičių ir prof. K. Zalkauską.

Šiuo aktu VLIKO nariai parodė aukštą demokratiškumo ir tautinės vienybės laipsnį. Dešimtis lietuviškųjų partijų ir rezistencinių sambūrių atstovai, žinodami, kad vadovaujamojo politinio organo sudarymo krizė būt kenksminga lietuviškajai bylai, šitame momente ne tik pademonstravo, bet ir iš širdies gelmių pasisakė, kad kovoti tai reikia su priešu, o savam broliui lietuviui reikia nusileisti, su juo reikia eiti į kompromisą. Kai dažnai tokių politinių gremiumų sudarymas užsitęsia ištisus mėnesius, lietuvių atsakingieji politikai jį išsprendė per kelias valandas. Partijų atstovai, vieni kitiems nusileisdami, tuo nepakenkė savam autoritetui, bet pripažindami ir kitų nusistatymą — savąjį negalėjo geriau apginti ir pagerbti.

Tuo aktu buvo už praeitį padėkota VLIKO pirmininkui Mykolui Krupavičiui už jo tvirtai vadovaujančią ranką ir dėl ateities pripažintą jo valstybininko autoritetą. Vykdy. Tarybos pirmininkui Zalkauskui, kuris savo laiku atvyko iš Amerikos, vairuoti VLIKO vykdomajam organui, kad jis dar aiškiau eitų vienybės keliu, VLIKas pakvitavo darbo sekmingumą ir pritarė jo siūlymui ir ateities veiklą reikšti konsolidacijos srovėje.

VLIKO autoritetas nebus užgautas, jei jis dabar vėl iš naujo ištis nuolaidžių kompromiso ieškančią ranką diplomatomams. Jo autoritetas tik sustiprės, jei jis pašalys tebestovinčius sambūrius ir pavienius asmenis pakvies eiti bendru vienybės keliu. VLIKO narių vienybės demonstravimas sausio 18 d. tebūnie pavyzdžiu ir pakvietimu visiems geros valios lietuviams sustiprinti ir sutikslinti VLIKO vedamą rezistenciją prieš bolševikinį okupantą ir išlaikyti gyvą lietuvių laisvės šūkį Vakarų pasaulyje. Neapykanta, pykiu, šmeižtais, obstrukcijomis ir keršto užsimojimais niekas pozityvaus nesukurti. Tai tik anarchijos ir tautinio nesubrendimo reiškiniai. Šiandien perdėtam individualizmui ir anarchijai mūsų eilėse nėra

ti Vokietijos ir Austrijos klausimų. Bet rezultate gali būti pasiekta — kuo nenorėčiau tikėti — labai kompromisinio susitarimo. Už nusileidimą Sovietai pareikalaus nusileidimų, ir tuomet laikinai stabilizuota taika gali būti Sovietams apmokėta dabartinės padėties toliau į rytus kad ir laikiniu pripažinimu. Lengva suprasti, ką tokia padėtis mums reikštų, — kova už Lietuvos išlaisvinimą vėl nusitęstų neapbrėžtam laikui, ir pačios kovos sąlygos nepaprastai pasunkėtų. Bent kurį laiką turėtume irtis beveik prieš visas sroves.

Taip žiūrėdami į ateitį.

Jau šiandien turime pasiruošti spėjimai kintančioms mūsų kovos sąlygoms.

Jis pareikalaus peržiūrėti mūsų veiklos būdus, veiklą sustiprinti ir kietos, ilgesniam laikui ištvermės. Ir to visko visų pirma bus pareikalauta iš VLIKO. Pareikalauta ir tuomet, jei sąlygos Lietuvos bylai ginti net pagerėtų. Sąmoningai nenoriu šia proga kalbėti apie tai, kas VLIKe ir jo darbo sąlygose būtų taisytina. Tik norėčiau trumpai pasisakyti, ko, VLIKą reorganizuojant, nereikėtų užmiršti. Tai būtų bent trys pagrindiniai dalykai, būtent:

1. VLIKas turi būti bet kuriuo atveju išlaikytas.
2. Turi būti išlaikytas VLIKO dabartinis pobūdis — būti Vakaruose kovojančios tautos seikimų eksponentu.
3. VLIKą sustiprinti ir jam patikrinti kiek galint patogesnes veikimo sąlygas reikia nedelsiant.

Būtų gera, jei persitvarkymą pirmasis susirūpintų pats VLIKas.

viets, nes iš jų tesidžiaugtų Maskva. Tai nereikia, kad politiniai sambūriai turėtų atsisakyti savo demokratinį teisių — turėti savo nuomonę. Antraip, sava atskira nuomonė yra vertingas įnašas į bendrą planavimo lobyną. Ir praeitame VLIKO posėdyje buvo įvairių nuomonių pareikšta. Bet tai tik naudinga. Nes iškeltieji skirtumai padėjo padėčiai nušviesti ir jos tikslų vaizdą išryškinti. Buvo ir kritikos. Bet ir tai naudinga, nes konstruktyvi kritika yra vairuotojams būtini švyturiai.

Spaudoj buvo balsų, teigiančių, kad VLIKas esąs netinkamoj, per daug nuošalioje vietoje. Dalis tokių balsų pasigirdo iš asmenų, kelis metus dirbusių VLIKe. Kol jie čia buvo, vieta buvo tinkama, o kai jie išsikėlė — vieta ir pasidarė nuošali. Tokia aštri logika VLIKO nepaskatins nei Bonnoj namų statyti, nei persikėlimo klausimą suaistrinti, ypač ne, kai nusikėlimas į kokį didmiestį VLIKO įstaigos palaikymo išlaidas patrigubintų. Tačiau ir šis klausimas liks atydyti ateities studijų objektu. Niekas nuo pagerinimo neatsisakys, jei jis biudžeto neišvers iš lygsvaros.

VLIKO pasiektoji būklė tebūnie stagnacijos priežastimi ir pasiekti dariniai teneskatina jį apsnūsti ar susilpninti pradėtus žygius. Mūsų visų pastangos tesiekia VLIKą ne tik išlaikyti, bet ir sustiprinti bei patobulinti. Nei vienas politinis gremiumas nėra tobulas. Ir VLIKas ne. Ar reformos, ar siūlomas perkėlimas į Ameriką galėtų jo pozicijas sustiprinti, pareis tiek nuo reformų, tiek nuo pačių reformatorių. Tačiau, jau dabar reikia pabrėžti, kad visos propozicijos, rodančios tendencijos VLIKą nuvertinti į antraeilį tautinį komitetėlį, ras paties VLIKO griežčiausio pasipriešinimo.

Stovint antrojo dešimtmečio angoje, sudaręs įstaigą, sutelkęs savam uždaviniui vykdyti tinkamo personalo, sudaręs eibes naudingų ryšių, pasiekęs vienybės aukštą laipsnį — VLIKas privalo, laikydamasis lietuviškos vienybės dėsniais, tęsti, aktyvinti ir tikslinti įsi-bėgėjusį darbą. Tam, Dieve padėk.

-is.

1954 m. sausio 23 d. New Yorke įvyko visų VLIKą sudarančių grupių — Darbo Federacijos, Krikščionių Demokratų Sąjungos, Laisvės Kovotojų Sąjungos, Mažosios Lietuvos Rezistencijos, Socialdemokratų Partijos, Tautinio Sąjūdžio, Ūkininkų Partijos, Ūkininkų Sąjungos, Valstiečių Liaudininkų Sąjungos ir Vienybės Sąjūdžio — atstovų pasitarimas.

Pasitarime visos VLIKą sudarančios grupės pasisakė VLIKO grigimties, funkcijų ir politinės konsolidacijos klausimais ir vieningai sutarė, kad jos palaiko savo ankstyvesnius susitarimus VLIKO kilmės ir funkcijų atžvilgiu.

VLIKą sudarančios grupės, būdamos pasiryžusios siekti lietuvių politinės konsolidacijos, sutarė siūlyti VLIKui pakeisti jo statutą ta prasme, kad naujoms politinėms grupėms į VLIKą priimti ar joms išjungti užtektų

keturių penktadalių VLIKą sudarančių grupių sutarimo.

Sutarta aiškintis dėl kitų VLIKO darbo santvarkos dalykų. Nutarta tuo tikslu 1954 m. vasario mėnesio antroje pusėje vėl susaukti VLIKą sudarančių grupių atstovų pasitarimą ir pasisakyti: a). VLIKO būstinės, b). dabartinių VLIKO uždavinių ir c). atitinkamo darbo reorganizacijos klausimais.

J. Audėnas
Pasitarimo Pirmininkas
Vl. Vilimas
Sekretorius

ATSISĀUKIMAS

Daugeliui gerai pažįstamas tėvas misijonierius J. Bružikas S.J. žada dar šiais, Marijos metais užbaigti Marijos širdies bažnyčios statybą Urugvajuje. Rugsėja 8 d. jis mano jau įžengti su pamaldomis. Berenkant lėšas (bažn. kainuos apie 100,000 amer. dolerių), jis be poilsio veda misijas ir rekolekcijas Pietų ir Šiaurės Amerikoje. Atsisaukdamas į visus tremtinus, jis nuoširdžiai kviečia ypač geraširdžius tautiečius Australijoje prašydamas remti jo planus aukomis. Bažnyčia Montevideo mieste dedikuota Marijos Nekaltajai širdžiai žymiai palengvins kunigų darbą ir gražins daugelį tūkstančių jau sukomunistėjusių Urugvajaus lietuvių atgal į tikrąjį tikėjimą.

Mielas Broli, Sese — remk Marijos bažnyčios statybą kiek galėdama! Tavo duosumą švenč. Panelė tikrai gerai įvertins. Šiuo būdu ir Tu prisidėsi prie katalikybės ir lietuviybės išlaikymo tremtyje, kuri gali pilnai užgesti daugelio mūsų tautiečių širdyse be Tavo maldos ir dovanėlės. Savo aukas siųsk šiuo adresu: Rev: S. Gaidelis S.J., 264 Miller St., North Sydney, NSW. Jis su padėka. Tavo aukas pasiųs tėvui Misijonieriui į Urugvajų.

(Inf.)

"AUSROS SŪNŪS"

LIETUVIŠKA DRA MA SU AUSTRALŲ
GAISRININKAIS IR POLICIJA ADELAIDEJE

Paskutiniosios savaitės Adelaidės lietuviškoje visuomenėje buvo vis didėjančios įtampos, vienų kitiems prieštaraujančių gandy ir nepaprasto laukimo dienos. Šalia teatro — studijos susiorganizavęs scenos mylėtojų kolektyvas pasigarsino 36 metų Lietuvos nepriklausomybės proga vaidinusių Sofijos Čiurlionienės — Kymantaitės keturių veiksmų dramą "Ausros Sūnūs".

Per eilę metų neturėję progos scenoje pamatyti lietuviško veikalo Adelaidės lietuviai su nekantrumu laukė vasario mėn. 12-tosios. Vieni būkštaudami, kad tik jiems pasisektų, kiti iš anksto kategoriškai neigdami, kad iš tokio "buntaučių", prieš esamojo teatro tradicijas, sambūrio nieko gero negalima laukti, kad "Ausros Sūnūs" esąs perdidelis pirmasis kėsnis "bevardžių teatrui", kuriuo pasprngsiai ir t.t.

Ne kursuoją gandai, bet tik noras bent kartą pagaliau pamatyti lietuvišką dramą Adelaidės scenoje, talpią Australia Hall sausakimšai užpildę lietuviška publika.

Specialiai vakarui iš Mt. Gambier (apie 300 mylių) atvyko vietos lietuvių ekskursija, tam paaukodami net darbo dieną. Tikėjęsi prie įėjimo, kaip paprastai gauti bilietus, nustebo sužinoję, kad tėra likę bilietų tik stovėti.

Pagaliau prasiskleidžia uždanga. Prasideda pirmasis veiksmas. Op, op, kas ten, Nemunėli?! Staiga publikoje pasigirsta balsai: "Dumai! Žiūrėkit — dega!" Ir tikrai suglaustos scenos uždangos aksomu pradeda iškviesti liepsnos liežuviai. Vaidintojai pirmi grįžta realybėn ir puolasi plėsti degančių klosčių, gesinti. Salėje sujudimas, bet jokios panikos. Užiangos krenta pripildydamos salę atrių dūmų. Atvykę gaisrininkai gautinai likviduoja gaisrą. Policija pradeda apkausinėjimą. Publika aprimta ir prasideda komentarai. Girdisi balsai, kad tai esąs sąmoningas padėgimas, kerštas, cigaretės nuorūka ir t.t. Galiausiai visi patiki, jog gaisro priežastimi buvo elektros vielų trumpas susijungimas, nes pirmą užgeso vienas prožektorius, o tik po to pradėjo degti. Rež. padėjėjas p. Mackiala praneša, kad aptvarkius sceną vaidinimas bus toliau tęsiamas.

Ir vaidinimas prasidėjo vėl iš pradžių. Op, op, kas ten, Nemunėli?! Tikriausiai nei vienas iš žiūrovų neprisiminė gaisro, nematė apnuogintų dekoracijų, nes visus iš karto pagavo įvykiai vykstant knygnešio Rusteikos troboj. Ir taip per visus keturis veiksmus, ligi kol pabaigoje išsirikavusius artistus apgaubė sužavėtos publikos ovacijos, kol nešamos gėlės ir dovanos nuklojo scenos grindis. Pasirodė, kad tautiečiai kartais ir be paragino moka atnešti gėlių ir dovanų...

Adelaidės Bendruomenės Valdybos pirmininkas p. J. Cepiauskas visų žiūrovų ir Valdybos vardu padėkojo vaidintojams ir režisieriui P. Rūtenii už gražų pasirodymą ir pasidžiaugė pagaliau Adelaidės scenoje pamatęs kartą lietuvišką veikalą. Jam pasiūlius, visi entuziastiškai, pakilioje nuotaikoje sugiedojo Tautos Himną. Ir tuo vakaras buvo baigtas.

Ne, ponai, šis teatras ne perdidelį kėsnį atkando! Odisejas sugrįžo Itakėn ir įtempė lanką, kurį veltui tampė Penelopei besimeilina jaunikiai! Šiuo atveju lanku pabuvo lietuviška žiūrovų siela. Yra sakoma, kad ne Leninas pagimdė revoliuciją, be revoliucija Lenina. Dauguma Adelaidės lietuvių svajojo apie lietuvišką veikalą scenoje, o, štai, jė norėjo ir norus įgyvendino. Kad jie tai puikiai atliko, tuo visi geros valios žiūrovai buvo įtikinti.

Režisierius P. Rūtenis, be abejo, nemažai turėjo pavargti ne tik režisuodamas veikalą, bet ir surinkdamas šią teatro mylėtojų grupę. Už tai jam priklauso ir didžiausias Adelaidės lietuvių dėkingumas.

Dail. A. Rūkštelė šiai dramai pieštose dekoracijose buvo nepamainomas, nes mokėjo paprastai ir teisingai pavaizduoti lietuvišką kaimo skonį ir aplinką.

P. J. Vensiovičius scenoje sukūrė puikų komplikuotą rusteikos tipą, savyje darnai suderinamas ūkininko paprastumą su knygnešio karžiagiškumu, griežtumą su tėviška meile šeimai.

Ypatinai savo naturalumu žavėjo publiką Rusteikienė — p. E. Dainienė, įtikinančiai pravedama savo "moterišką politiką" tarp griežto vyro Rusteikos ir laikrodininką pamylėjusios dukters.

P. J. Neverauskas, sūnaus Jurgio rolėje, ir dukte Rožė — p. V. Marcinkonytė galėjo būti truputį natualesni, parodyti daugiau įsijautimo ir žodžio moduliacijos, nors kai kuriose scenose ir jie buvo be priekaištų.

P. D. Mackialienė sunkioje elgetos — knygnešės rolėje, ne tik savo apsiirngimu, bet ir vaidyba buvo šioje dramoje nepamainoma.

P. P. Rūtenis į išgamos Stinkio rolę galėjo geriau įsijausti. Ypač nelabai įtikinantis buvo jo girtumas (kartais pamiršamas) paskutiniame veiksmo. Matyt, režisieriaus darbas jam neleidė daugiau padirbėti personažo sukūrimo.

Zandarai — p. L. Gerulaitis ir p. B. Česna, o taip pat kaimietis iš Kražių — p. V. Janulis pasirodė truputį su mėgėjiškumo atspalviu, nors, žinoma, negalima norėti, kad iš karto visi scenos išiečių stipriais aktoriais. Tam reikia darbo ir laiko.

Bet visas mikroskopiškas silpnybės atsverė bendras įspūdis, kuris buvo tikrai milžiniškas ir pritenkiantis. Tai buvo tautinės rekolokacijos, privertusios žiūrovą, jei ne salėje, tai bent grįžus namo, pagalvoti, kuo jis yra prisidėjęs prie Lietuvos laisvės atgavimo dabartyje, kaip jis šiandien myli tą lietuvišką knygą, dėl kurios kadaise knygnešiai nebijojo save ir savo šeimą statyti pavojun ir ją savu krauju aplaistyti. Ar šiandien pinigine nėra mums brangesnė negu knygnešiu gyvybė? Ar ta "didžioji gysla", kuri turėtų risti mus prie mūsų Tėvynės, prie lietuviškos spaudos, nėra šiandien mūmuse nutrūkusi? Daug panašių minčių parsinešė grįžė iš vaidinimo suaugusieji, daug klausimų mažieji, į kuriuos atsakydami tėvai turėjo progos papasakoti jiems apie Lietuvą.

"Mūsų Pastogės" vasario mėn. 3 dienos numeryje, laiške iš Adelaidės, p. V. Minvydas aprašydamas "grupės entuziastų, norinčių būti artistais" tuokart dar tik žadamus statyti "Ausros Sūnūs" labai rezervuotai paliko ateičiai parodyti "ko verti mėgėjai ir ar jų idėtas triūsas apsimokės bent morališkai". Bet, štai, dabar apie "apsimokėjimus" galima jau kalbėti būtuojai laiku, ir pats p. Minvydas, tikiu, dabar sutiks, (žinoma, jei buvo vaidinime), kad jame morališkas "apsimokėjimas" buvo net kelerio pas — Vaidintojų grupę patenkino estetinė ir tautinį žiūrovų skonį, veikalas priminė kovos už Lietuvos laisvę reikalingumą, parodė savo spaudos knygnešiška meilę, patys artistai, be abejo, turėjo pajusti moralinę paramą iš visuomenės — tą parodė šiltas publikos pritarimas, ovacijos ir dovanos, o žinant, kad visi bilietai buvo išparduoti, reikia tikėtis, kad ir materiališkų nuostolių

grupei nebuvo.

Toliau p. Minvydas rašo, jog "reikia manyti, kad mėgėjai nepadarys neigiamos įtakos gražiai užsirekomendavusiam Teatrui — Studijai, kuris per dvejus metus tikrai įrodė savo naudingumą." Bet žvelgiant į abiejų teatrų nuveiktus darbus, atrodo, kad jie dirba ne toje pačioje plotmėje ir todėl net negalės ne tik vienas kitam kenkti, bet net vienas antrą konkuruoti (Gaila, — protinga konkurencija visada naudinga), kaip negali būti konkurencijos tarp tautiškus sijonus siuvančios siuvejos ir tos, kuri siuva suknius a la madame Pompadour, Queen Elizabeth ir t.t. Teatras — Studija, sprendžiant iš buvusių pastatymų, pasinešęs tenkinti rafinuotą skonį (išskyrus "Viršininukus") arba net tam rafinuotam skoniui sunkiai suprantamomis scenos nesąmonėmis (RUR), arba jam pataikaudamas grynai pragminiais parengimais — Ponia iš bronzos, Dviguba nuoma, Meška, Vieną vakarą, iš kurių išėjęs žiūrovas prisimena tik tiek, kad pora valandų buvo maloniai prasėdėta salėje ir nieko daugiau.

"Ausros Sūnūs" debiutavusi teatro mylėtojų grupė, jei ji ir toliau laikysis pirmosios garės ir pagal ją rikiuos sekančius pastatymus laikydamiesi fakto, kad scena taip pat kaip ir lietuviška spauda ir kiti parengimai gali daug prisidėti prie lietuviškos išlaikymo ir tautinės sąmonės ugdymo natūraliausiame tautiečiuose, tada Adelaidėje turesime du teatrus lygiagrečius, bet ne vienas kitą kertančius. Šalia Teatro — Studijos atsistos greta, kaip lygus su lygiu Tautinis Teatras (rodos, tas vardas jau buvo spaudoje), ar kaip kitaip pasivadins, o kad dauguma šio teatro vaidintojų yra seniai palikę mėgėjiškumo lukštą, tą jie pilnai įrodė "Ausros Sūnuose".

Baigiant norėčiau palinkėti, kad Adelaidės lietuvių teatro mylėtojų grupė nepasitenkintų pirmaisiais laimtais laurais, bet žengtų drąsiai pirmyn teikdama žiūrovui ne tik estetinį pasigėrėjimą scenos menu, bet žadindama tremties lietuvių Tėvynės meilę ir jos ilgesį. Tikiu, neapsiriksiu parašęs, kad už "Ausros Sūnūs" grupę priklauso gilus lietuviškos Adelaidės visuomenės dėkingumas.

S. Pranaitis

Redakcijos prierasas.

Gražiai pavykusį vaidinimą ar nevertetų dar bent kartą pakartoti čia Adelaidėje, nes daugelis dėl darbo ar kitų priežasčių, atrodo, negalėjo jo pamatyti. Teko girdėti, kad Apylinkės Valdyba daro žygių, kad spektaklis būtų pakartotas specialiai Adelaidės lietuviškam jaunimui.

MOTERIMS

Redaguoja O. Pridokaitė

VYRAS? ... BET TAI MŪSŲ VAIKAS!

Pasvarstykime: vyras yra mūsų vaikas! Kai mes skundžiamės jo savanaukiškumu, tik save tegalime kaltinti. Jam dar mažam esant, mes, nejučiomis, jį lepiname. Tramvajuose ir autobusuose dažnai galima matyti patenkintą motiną, kurių didelis, jau septynerių, aštuonerių metų, sūnus skuba atsistėti!

— Žinoma, pasėdėk, mažutėli!

Ir mamytė, nors ir labai pavargus, stovi, kai, tuo tarpu "mažutėlis" raitosi, kraiposi sėdėdamas, kas minutė keičiasi, norėdamas matyti judėjimą gatvėje ir, be atodairos, mindžioja šalia sėdinčiųjų kojas.

Taip pat dažnai! tenka matyti net senesnes moteris stovincias, o jaunuolius sėdinčius, kurie nė nesvajoja joms užleisti savo vietas...

Kartą viena jaunavedė buvo labai nustebinta, kai prie stalo jos vyras autoritetingai pasirinko geriausius mėsos gabalus ir vaisius... Ji padarė jam pastabą (labai gerai padarė!). Jūs tikėkite, vyriškis labai susigėdė, bet, būdamas vienturtis sūnelis, buvo pripratęs (iki 30 metų) matyti savo motiną jam patarnaujančią.

Moteris, o dar lietuvi, mėgsta pasiaukojimą, bet pasiaukoti galima tik iki tam tikro laipsnio. Neriekia tą pasiaukojimą paversti įpratimu. Blogai išauklėtas vaikas, prieš kurio egoizmą ir kapryzus nuo pat vaikystės lenkiamasi, vėliau taps nepakenčiamu vyru ir dar blogesne šeimos galva!

Aštuonių metų vaikas, kuris dar nežino, kad reikia užleisti savo vietą senesniai asmeniui ar invalidui, nestumdyti vyresnės sesers, padėti mamytei ir kitiems asmenims, vėliau išaugs vyru, kuris be "fasono" užtrenks prieš jus duris, nepadės užsivilkti apsiaustą, panešti pakietą, restorane užsakys valgį, neklausęs jūsų nuomonės...

Daug kas gal būt pasakys, kad šiais moderniais laikais, kada moteris lygia teise dirba šalia vyro, jiems nėra reikala būti tikimais mandagiems. Žinoma, draugiškumas yra puikus dalykas, bet

ir geras išauklėjimas nekenkia. Nesutikime būti traktuojamas kaip "prieteliai". Būkime nuoširdžios, paslaugios, bet ne tarnaitės. Reikalaukime nors ir menkutes pagarbos ir mūsų pasiaukojimas bei nuoširdumas bus įvertinti.

KASDIENINĖ MŪSŲ DUONA ...

Duona, kad ir koks bebūtų jos gaumas ir pigumas, jau nuo senų senovės yra maisto simbolis, kurio produkcijai išvystyti daug žmonių pašventė savo triūsą ir sumanumą.

Sunkiaisiais kas metais mes suprastome tos kasdieninės duonos reikšmę, bet, deja, šiandien ji vėl be atodairos mėtoma. Reikia išmokyti vaikus gerbti duoną ir be reikalo jos nematyti į šiukšlių dėžes. Be to, duonos liekanas dar galima įvairiai suvartoti.

Štai pora receptų:

KIAUSINIENĖ SU DUONOS TRUPI-
NIAIS

Puoduką duonos trupinių 15 minučių mirkykite puodukyje pieno. Pridėkite 4 išplaktus kiaušinius, druskos, pipirų ir kepkite kaip paprastą kiaušiniene.

DUONOS PUDINGAS

Keturių storių duonos riekių minkština sudžiovinti krosnyje. Sudžiuvusias riekes sumalti, smulkiai sutrupinti ir supilti į puodą su stikline pieno ir 125 gr. cukraus. Pamažu užvirinti ir dažnai maišyti iki mišinys pavirsta į košę. Nuimti nuo ugnies ir pravėsinėti; pridėti du valgomus šaukštus šviežio sviesto, truputį vanilijos miltelių, smulkiai supjaustytos cukrų virtos apelsino ar citrinos žievės, 50 gramų sausų razinų ir toki pat svorį korintiškų razinų. Įpilti 3 arb. šaukštelių romo ir įplakti 3 kiaušinio trynius. Atskirai išplakti kiaušinių baltimą ir viską gerai sumaišyti. Patepti sviestu pudingo formą ir į ją supilti paruoštą mišinį. Įdėti formą į verdantį vandenį ir virti 45 minutes. Išimti pudingą iš formos, duoti karštą į stalą su šiuo padažu: Gerai išplakti 3 kiaušinių trynius, pri-

VYDŪNO APSILANKY- MAI KLAIPĖDOJE

(Vienerių metų jo mirties sukaktį minint)

Nuolatos Vydūnas gyveno Tilžėje. Sunkius laikus pergyveno nacių siautėjimo metais. Ne sykį naciai savo pyktį Lietuvai dėl nepavykusios politikos ar prekybos, išlejo ant Vydūno. Jis kantariai kentė, nes žinojo, kad kenčia vietoj Lietuvos. Nekaltino jis vokiečių ir nesmerkė jų, nors jų vaikai ne sykį užpuolė Tilžės gatvėse apstumdė, išjuokė, išdaužė jo buto langus, aptersė jo panamę ir puikais susirinkę prie jo namų garsino, rekdami gyvuliškais balsais. Ne sykį jis pats išsitarė, kad rimti vokiečiai jį užjaučia, jam reikią užuojautą ir jiems esą gėda, kad jaunimui visa tai leidžiama.

Nors Vydūnas beveik neišeidavo iš savo namų ir tikrai niekam nesimaišė po kojų, o tačiau jis užkliūdavo. Be abejo, daugiausiai užkliūdavo naciams Vydūno skelbiamas tauresnis žmogiškumas. Taip terorizuojamas, Vydūnas turėjo apskaičiuoti kiekvieną savo išėjimą iš namų. Niekas nebematė jo Tilžės gatvėse, niekur jis neidavo ir niekas pas jį neateidavo. Gyveno jis pilnai atsiskyrėlio gyvenimą, "glaudėsi prie savo vietumos" ir rašė. Nutilusi buvo ir lietuviškoji spauda, kad jam nepasunkintų gyvenimo.

Malonus būdavo nustebimas klaipe diečiams, kai užmirštasis Vydūnas pasirodydavo Klaipeidos gatvėse. Lietuviai ieškodavo progos išreikšti jam savo pagarbą nors kepurės nukėlimu. Motinos pagarbai rodydavo savo vaikučiams gatvėj sutiktą Didįjį Lietuvį, o jis visiemis ungingom akim ir šypsodamasis plačiai nukaidavo kepurę atsidėkodamas už išreikštą dėmesį ir pagarbą.

Tik jam atvykus Klaipeidon, (kas įvykdavo sykį į metus ar net dvejus), visa lietuviškoji visuomenė tuojau sužinodavo, nors spauda ir radijas, jo paties prašymu, apie tai nė žodžio nepratarėdavo.

Klaipeidoje gyveno jo du broliai — abu mokytojai. Kaip atrodo, atvykęs Klaipeidon, dažniausiai jis apsidodavo ne pas savo brolius, o pas savo bičiulius, kur jis būdavo tikrai nuoširdžiai ir vaišingai priimamas.

Atvykęs Klaipeidon, apsilankydavo lietuvių teatre. Vienų iš paskutiniųjų savo apsilankymų metu dėstė jis savo pažintus lietuviškąjį teatrą, jo svarbą žmogaus ugdymui ir pareiškė savo nusivylimą Klaipeidos teatro pastatymu. Jo žodžiais toks teatro pastatymas negali pakelti žmogaus virš kasdienybės, nes nesužadina kiliųjų jausmų ir neteikia pasigėrėjimo.

Be savo bičiulių, atsilankydavo jis vis ir jaunimo draugijos "Santaros" būstinėje. Čia jis teiraudavosi apie Maž. Lietuvos lietuviškojo jaunimo sąmoningumą, apie kultūrinius parengimus, jaunimo apšvietimą, vaidinimus ir chorus. Visuomet klausdavo, kaip jaunimas mėgsta jo raštus, ar jo rašyvena esanti apsunkinimas skaityti. Ragindavo palai kyti tradicinį Joninių rengimą jo taip mėgiamam Rambyne. Patarėdavo rengti lietuviškas dainų šventes su vaidinimais, kaip jis pats kad rengdavo Tilžėje. Jaunimo reikalais jis visada daugiausiai sielojavosi, jaunimui jis rašė daugumą savo knygelių ir į jaunimą jis sudėjo visas savo viltis kilnesnio žmogiškumo pasireiškimais. Nors jaunimas ir ne visada suprato jo idėjas, bet visada jautė kilnios Vydūno dvasios slėpinągą šėselį.

Neabejotina, kad apsilankymai Klaipeidoje teikė Vydūniui ir dvasinį poilsį. Bet taip pat aišku, kad ir čia jis negalėjo apsiprasti, kad jo neseka joks juodas nacių šešėlis. Atsimenu, kai jis kartą aptardamas kultūrinę veiklą su "Santaros" pareigūnais paprašė gerai uždengti langus, kad niekas nematytų, o bendrai padarytą nuotrauką prašė neduoti spaudai.

Dovilų Liepa

1953 m. vasario 20 d. Detmolde mirė Vydūnas, nesulaukęs pilnų 85 metų amžiaus.

ATSIŪSTA PAMINĖTI!

Jonas K. Kairys — NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI. Ostrublis, Ostmarkė, Auksinas, Litas. Istorija ir numizmatika (su 160 paveikslų) New York, 1953 m. 255 psl. Išleido "Aukse-lis". Kaina 5 dol. (£2.5.0).

PELEDA, Nr. 4-13 1953 m. gruodžio mėn. Adresas: 231 Wallace Ave., South Welland, Ont., CANADA.

RYKSTĖ, Nr. 10, kritikos ir jūmoro sąsiuvinys, 1954 m. sausio mėn. Kaina 2/6. Adresas: Mr. Vac. Tamošaitis, 2/58 Grey St., St. Kilda, Vic.

dėti 50 gr. smulkaus cukraus ir viską gerai ištrynus įpilti mažą stiklinę romo. Apipilti padažą apie išvirtą pudingą. Vanilijos kremas taip pat puikiai tinka prie šio pudingo.

LITERATŪRA-MOKSLAS-MENAS

Medžiagą šiam puslapiui pristatė Sambūrio "Šviesa" Regijonalinė Valdyba

Prisimenant Kanta

Sių metų vasario 12 d. suėjo 150 metų nuo Immanuelio Kanto, Karaliaučiaus filosofo, mirties. Negalima užginčyti jo nuopelnų: su Platonu, Aristotelium ir Hegeliu, jis stovėvi Europos mitytojų avangarde.

"Iš prigimties esu ieškotojas. Aš jaučiu deginantį pažinimo troškulį ir nenulistančią aistrą vis žengti pirmyn, o taip pat ir pasitenkinimą kiekvienu nauju žingsniu". Taip rašė Kantas, jau būdamas keturiasdešimt metų amžiaus, ir jo žodžiai suglaustai išsako jo gyvenimo būdą.

Bet yra tokių, kurie žengia pirmyn užsidegę fanatiškumo ugnimi, kurie tikisi suradę atsakymą į kiekvieną klausimą ir nepaiso, kad jų oponentai tiek pat kartais turi tiesos suteikti visai priešingus atsakymus. Visai kitaip su Kantu; pagrindinis jo mitytojų bruožas buvo mokslinis objektyvumas. Neklaidingumo šioje žemėje nėra ir tai Kantas buvo nepaprastai giliai pajutęs. "Tu žinai", rašo jis savo prieteliui Herziui, "tu žinai, kad aš atkreipiu dėmesį į protingus užmetimus ne tam, kad juos atremčiau; anaipol, pergaltvodamas tas visuo met jaudžiu juos į savo išvadas ir suteikiu jiems progą sugriauti visus savo mylimiausius įsitikinimus. Tokiais atvejais tikiu, kad žvelgdamas į savo sprendimus bešališkai iš kitų taško, aš atrasiu kokį nors trečią kelią, kuris patobulins mano ankstyvesnes mintis."

Be abejo, šitokia dorybė labai reta žmonėse, o filosofai irgi nėra jai gausiai apdovanoti, bet Kantui reikia padaryti išimtį. Užtat kritikų standartinis užmetimas Kantui yra tai, kad "Grynojo proto kritika", nors parašyta pagal griežtą planą, viduje slepia visą eilę prieštaravimų. Daugelyje vietų Kantas iki pat galo negalėjo apsispręsti, kurią iš dviejų ar daugiau nuomonių atmesti. Šitoks atsargus abejojimas atspindi kiekviename gilųjų mastytojų rašte; atrodo, jog šis bruožas yra gilumo pagrindinė žymė. Tiesa, kad Hegelis savo knygoje neabejojo, bet užtat jo laiška

ar pasikalbėjimai rodo visai ką kitą. Dogmatiniai dalykėliai paprastai nuenia užmarštin jau tą pačią išieidimo dieną; jie niekuomet neatsako į visus klausimus, nesvarbu, kaip ir užsiangažuotų. Tvirta nuomone, be abejo, neretai suteikia naudos politikoje ir šiaip kasdieniniame gyvenime, bet moksliskame tyrinėjime neprotingas užsispyrimas neigia pačią mokslo užduotį.

Filosofijos istorijoje Kantas pradėjo naują etapą. Paskelbęs kovą filosofiniam dogmatizmui, jis pradūrė muilo burbulą, kurį iki begalybės buvo išpūtę racionalistai. Žinoma, čia jį buvo šiek tiek paveikęs ir nurodęs kelius empirizmas; kaip Kantas sakosi, David Hume pažadino jį iš "dogmatinio snaudulio". Tačiau pati Kanto didybė ir pasirodė įžvalume bei dalyko supratime. Nuo amžių pradžios žmonės matė krintančius obuolius, bet tik Newtonas suvokė, kodėl jie krinta. Negalima sakyti, kad Kantas galutinai išsprendė problemas, dėl kurių buvo kilęs racionalizmo ir empirizmo konfliktas, bet vien visotėlis klaidų atmetimas buvo didelis darbas. Empirizmas turėjo mesti savo naivumą. Racionalizmas, galima sakyti, po Kanto nebeatsigavo; jis išliko dalinai tik scholastikoje, kuri, deja, kaip karalių garbės sargybos, neturi nei jėgos, nei veržlumo, ir remiasi tik tradicija.

Svarbiausias Kanto nuopelnas yra kategorijų mokslas. Iš Kanto pavėsiu nesugeba išsprukti ir modernieji egzistencialistai. Nėgana to; iš pirmo žvilgsnio atrodo keista, kai Jaspersas kalba apie būties apšvietimą, kartu pripažindamas, kad visas pažinimas yra apribotas kategorijomis, kurias reikėtų numesti, norint pažinti pačią būtį. Ir kai Jaspersas sako, kad kategorijų negalima numesti, bet būties apšvietimas yra galimas, atrodo, kad turima reikalo su nepaprastu prieštaravimu, kuris yra persunkęs visą Jasperso filosofiją.

Reformuotas Kanto kategorijų mokslas gali suteikti atsakymą, kad ir laikiną, į klausimus, kuriuos kelia šis modernus enfant terrible, dvidešimto amžiaus fizika. Fizika atveria naują pasaulį, kuris visiškai neatitinka kas-

dieninės sąmonės daviniams. Galbūt žmogus, pažindamas daiktus, jiems suteikia savotiškas formas. Bet vistiek, šitai galvojant, nereikėtų prieti išvados, kad daiktai savyje neturi dėsnių. Todėl sutinkama, kad ščia yra stalias, o čia kėdė. Kantas, galbūt, teisingai atvėrė duris į žmogiškųjų kategorijų pasaulį, bet kartu jis turėjo pripažinti ir kategorijų, kokios jos bebūtų, buvimą pačiuose daiktuose.

Yra pripažįstama, jog dažnai nuveiktus darbus galima matuoti ir tuomi, kiek jie atveria kelius ir stipriu akstinu paskatina pažvelgti į naujus laukus. Kantas per paskutinius 150 metų gal buvo kritikuotas daugiau, negu jis pats savo laiku kritikavo racionalizmą ir empirizmą. Bet jis, panašiai kaip Freudas šiame šimtmečiu, neturėtų būti vertinamas pagal tai, kiek jo teigimų yra priimami už tiesą šiandien. Kantas priklauso tai grupei žmonių, kurie žinajimo kelyje stovi kelrodžiais.

NAUJIEJI GRADUANTAI

Pereitais metais Australijos universitūs baigė trys lietuviai. Tai pirmieji lietuviai graduantai šiame kontinente.

Danutė Bortkevičiūtė — Zilinskienė Mėlbuorno universitete baigė trijų metų medicininės sociologijos kursą. Ši mokslo šaka apima praktiškąjį psichologijos, sociologijos ir medicinos pritaikymą. Atliekamu nuo studijų metu Danutė Zilinskienė aktyviai reikišės visuomeninėje veikloje ir buvo Sambūrio "Šviesa" Melbourne skyriaus pirmininkė.

Adelaidės universitete Dr. Jonas Mikužis dar kartą baigė medicinos kursą ir pradėjo verstis praktika. Atvykęs Australijon, Dr. Mikužis atliko sutartį ir, stebėtinu pasiryžimu nugalėdamas įvairias kliūtis, minimaliu laiku kvalifikavosi laipsniu. Dr. Mikužis yra pirmasis lietuvis medicinos daktaras Australijoje, kuris gali oficialiai užsiimti medicinos praktika.

Humanitarinių mokslų kursą Sydnejuje baigė Vytautas Doniela. Paskutiniuosius ketvirtus metus buvo paskyręs filosofijai ir rašė darbą. Universitetą baigė B.A. su First Class Honours laipsniu, o taip pat pirmuoju filosofijos departamente. Laisvu laiku aktyviai dalyvavo Sambūryje "Šviesa" ir buvo Austr. Liet. Stud. Sąjungos pirmininkas.

Juozas Almis Jūrazis

Ilgesia ir nerimo poetas

Praeitais metais Amerikoje buvo išleista Sydnejuje gyvenančio poeto Vinco Kazoko pirmoji eilėraščių knyga. Nors ši knyga ir yra debiutinė, bet jos autorius literatūros gyvenimą sekantiam žmogui jau nuo seno pažįstamas iš kūrinių, per eilę metų paskelbtų periodiniuose leidiniuose. V. Kazokas savo dalyvavimu rašytojų metraštyje "Tremties Metai" ir didžiojoje Lietuvių Poezijos Antologijoje tvirtai atsistojo lietuvių literatūroje ir, dar neišleides atskiro rinkinio, laimėjo sau rašytojo — poeto vardą. Tokiu būdu šis jo eilėraščių rinkinys nėra debiutas ta prasme kaip kad nepažįstamas autorius bando savo rašytojišką laimę — jis yra tikrai didesnis jau žinomo poeto atsiskleidimas skaitytojui, atverias mums platesnį jo kūrybinio pasaulio vaizdą.

Naujoji ir šiuo metu dominuojanti lietuvių poetų karta augo dar Lietuvoje, bet bren do jau ne tėvynės žemėje. Tėviškės netekimas, kado audros, kaip skaudi ugnis anksti sudegino jų šviesias ir lyriškas svajones, pastatė juos prieš šiurkščią ir skaudžią gyvenimo realybę ir įtraukė kietos kovos už būvį sūkurin. Studijos Europos universitetuose supažindino su moderniosios vakarietiškos literatūros reikalavimais bei siekimais ir davė progos pajusti jos sroves ir pulsą. Jie yra kaip medžiai, tiesa, išaugę tėviškės dirvoje, bet laistyti ir gavitinti per visą Europą pučiančių vėjų atnešto lietaus, dėl to jų kūrybos vaisiai yra mums neįprasti ir skirtingi nuo mums iki šiol lietuvių literatūroje pažįstamų poezijos kūrinių.

Pats gyvenimas padiktavo tai, kad jų poezija yra taip labai skirtinga nuo grynos jausminės lyrikos, kuria alsavo taikos metais tėvynėje išaugusių poetų kartos kūriniai. Naujojoje mūsų poezijoje asmeninės ir jausminės lyrikos vietoje atsirado filosofinis susimastyimas apie žmogaus žemišką būtį, prasmės ieškojimas ir noras surasti atsakymą į didžiuosius žmonių deginančius klausimus.

Šiai poetų grupei tiek savo nuotaikomis, tiek filosofiniu susimastyimu priklauso ir V. Kazokas. Nors jis naujau-

siame literatūriniam sąjūdyje aktyviai ir nedalyvauja, bet yra to sąjūdžio dalyviams tiek amžinai bendralaikis, tiek savo dvasia giminingas, nors kartu ir žymiai santūresnis už juos.

V. Kazoko poezijoje ryškiai jaučiama du svarbiausieji jos sudedamieji elementai: gimtoji žemė, prisiminimų piešimas ypač ryškiais dažais jos gamtos peizažas, ir laiko dvasios diktuojamieji buities klausimai. Kalbėdamas apie praeitį ir tėviškę, autorius išvengia visuomeniškumo gaidos ir dėl to tie posmai įgauna antlaikiško visuotinio spalvą. Sustodamas ties buities klausimais, jis jų neišsprendžia, nesiūlo kokios nors patentuotos formulės, bet juos tik užsimena ir parodo, kad kartais pareiškia ir savo nusistatymą ar tikėjimą vienu ar kitu dalyku. Nors jo poezija daugumoje yra mastytinė, sukurta svarstymo, o ne jausmo keliu, nemažai joje ir lyrinio elemento. Daug ilgesio ir nerimo, kurį poetas išsako būdingais debesų, lietaus, audros, rudens, sutemų ir dažnai pakartojamais vakaro vaizdais. Bet V. Kazoko nerimas ir ilgesys nėra niūrus ir gedulingas, bet kažkaip lengvas ir šventiškas, kaip tolmas varpų skambėjimas, kaip saulės spindulys, pralūžęs pro debesis niūrią dieną.

Debesų judėjimas pasėjo poeto krūtinėje pirmuosius ilgesio ir nerimo daigus.

"Kai kūdikystės soduose vaiku
[svajojau,
Ziūrėdamas pro snaudžiančius
[kaitroj klevus,
Man debesys praplaukdami giedojo
Ir kvietė sėstį į pasakiškų jų laivus.
Bet jie nepaėmė manęs. Tiktai sugundė
[gyventi ilgesy kitokia būtimi,
Ir nuplaukė, širdy atvėrę nerimą ir
[skundą." 7 psl.

Jaunystės ilgesys "gyventi kitokia būtimi" savo užuomazgoje gal ir neturėjo aiškių tos būties pavidalų ir formų. Tačiau dabar tas ilgesys turi savo realias nepakeičiamas formas. Jis dažnai nukrypsta į tėvynę, į tėviškę, į vaikystės prisiminimus. Nuostabu, kaip poetui laiko ir erdvės nuotolis vaizdų nesu-

beidrina ir nesuperspektyvina, o pabrėžia kaip tik smulkias detales iki tokio reljefiško ryškumo, kad gaunasi, populiariu dabar žodžiu tariant, trijų matavimų vaizdai.

"Prisimenu" aš prie namų plačiais
[vainikais liepas,
Ir šulinį mediniu rentiniu ir kiauru
[kibiru šalia,
Tenai dažnai aš kūdikis ant kojų
[pirštų pasistiepęs
Ilgai žiūrėdavau: į žydrą dangų
[vandenį žaliam". 25 psl.
"Yra kažkur šalis, tartum jaunystė
[atminimuos —
Pavasariais ten dega ugnys prasi-
[vėrusių žiedų,
Sugrįžta paukščiai jon, dausose ne-
[nurime,
Ir ieško ten palikusią savo pilkų
[lizdų.
Yra kažkur namai, kur amžinoj
[draugystėj
Gyvena džiaugsmas, rūpestis ir
[nuovargis sunkus,
Kur šypsosi sėdėdama ant vargo
[kelių kūdikystė
Ir pina nepabaigiamus svajonių vai-
[nikus." 23 psl.
"Dažnai prisimenu namus giliam
[žiemos peisaže,
Saltinio tamsų vandenį ir vienišas
[sniege pėdas.
Ten uosiai vėtroje šakas skausmin-
[gai grąžo
Ir kamine įpuolęs vėjas sušvilpia
[gailia rauda.
Tenai saulėlydžiai snieguotas eglės
[dyvina nudažo
O rytmetį šarmotas sodas įvirsta
[pasakų vaizdu." 26 psl.

Nerimas neleidžia sustingti vietoje. Poetui "drumsčia nuotaiką tingi kaitra". Jis mėgsta audrą, bet, rodos, jis mėgsta ją daugiau dėl jos pačios, dėl savo estetinio pasigėrėjimo audros vaizdu. Jis nėra kovotojas nei už nerimą, nei už savo nerimo realizavimą, kuriam audra būtų viską laužiančios jėgos pavyzdys ir paskatinimas. Audra jam neša daugiau emociinės įtampos atoslūgi. Jis yra tikrai poetas, ieškąs savo emocijai išraiškos, išsakymo ir

KULTŪROS KRONIKA

* JAV-bėse pasirodė prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų lietuviškų knygų istorijos" I dalis, apimanti lietuviškus raštus iki XVII šimtmečio imtinai. Be informacijų apie spausdintus, autorius aprašo ir rankraštinės knygas bei valstybinius raštus prieš spausdintųjų Lietuvoje įkūrimą. Pagal prof. V. Biržiškos surinktus duomenis, lietuviškų knygų iki 1939 metų pabaigos išleista 26.097. imant atskirais šimtmečiais, skaičiai yra šitokie: XVI šimt. — 34; XVII — 58; XVIII — 304; 1801 — 1864 m. — 926; 1865 — 1904 m. — 3.320; 1905 — 1914 m. — 3.632; 1915 — 1918 m. — 1.102; 1919 — 1939 m. — 16.721.

* Šių metų pradžioje išeis iš spaudos dr. Juozo Mikelionio įspūdžių knyga "Benamiai". Autorius čia aprašo lietuvių tremtinių įsikūrimą Australijoje. Šiuo metu dr. Mikelionis yra persikėlęs į Argentiją. Knyga renkama "Laiko" spausdintuveje.

* Į rīšką atiduotas M. Springborno romanas "Paskutinis Prūsų sukilėlis Herkus Mantas". Pirmoji šios knygos laida jau buvo išleista Lietuvoje. Spausdina "Nemuno" leidykla.

* Paryžiuje, Stiebel Galerijoje, atidaryta Vytauto Kasiulio kūrinių paroda. buvo išstatyta 14 spalvotų litografijos darbų ir keletas kitų paveikslų.

* Meno teoretikas Aleksis Rannit paskutiniu metu tarptautinėje spaudoje išspausdino visą eilę straipsnių apie lietuvius menininkus. Berlyno "Die Neue Zeitung" tilpo "Adomas Galdikas — der litauische Nationalmaler", literatūros žurnale "Dichtung und Dasein" tilpo "Jurgis Baltrušaitis und der litauische Symbolismus", ir "La Biennale di Venezia" — du nauji straipsniai apie M. K. Čiurlionį.

* Vokiečių knygų leidyklų taikos premija 1953 metams buvo paskirta religijos filosofui Martin Buberiui. Šis žydų tautybės profesorius dabar dėsto Jeruzalės universitete. Prieš tai premijos buvo suteiktos Albert Schweitzeriui ir Romano Gardini. 1953 metų Nobelio premija už mediciną ir fiziologiją pasidalino vokiečiai dr. Lipmann ir dr. Krebs. Nobelio literatūros premija, kaip jau plačiai žinoma, buvo Churchillis už karo meto meruarus.

nieko daugiau. (Jis daugiau susimąstęs stebėtojas, užregistrougęs savo jausmais ir protu kitų pastangas, kaip matome iš šių stiprių posmų.

"Ne saulė ir kaitra — tai nerimas
[jums širdį spaudžia,
Ir nepašotiū! Troškimai dega ju-
[myse.
Todėl ir klūtys jums nėra pėskau-
[džios,
Kad alpstant kūnui nepavargstate
[dvasia.
Bet kol širdy dar neišblėso jūs sie-
[kimų aistros,
Kol nepalaužė dvasios pralaimėjimo
[grėsmė,
Jėgas jums ugdo prakaito lašai,
[karšti ir aitrūs,
Ir nepavargdami jūs veržiatės per
[kaitrą
Tikėdami kietoj kovoj gyvenimą
[laimėt." 16 psl.

Bet kas yra tas gyvenimas už kurį vedama kietą kovą? Kas yra jo prasmė? Ar ji tik nuolatinis nepasotintų troškimų degimas, ar yra tikslų, kuriuos pasiekus troškimai nurimsta ir pasiekiamą laimę? Žodžio laimė autorius nevertuoja. Tačiau jis žino būseną tolygią laimei, pasireiškančią trimis pavidalais: grožiu, kūrybos džiaugsmu ir meile.

Grožis, kaip estetinio tobulumo viršūnė, panaikiną visa, kas netobula ir negera.

"... aš tikiu, kad žemėje tik vie-
[nas grožis
Teišperka visas kančios ir neteisy-
[bės iškirstas žaidzas." 54 p.
Kūryba, kaip dieviškumo kibirkštis žmoguje, pakeičia sukurtus daiktus, tarsi nauju tvėrimo žodžiu "Tebūna!", duodama jiems naują formą, naują pavidalą ir paskirtį.

"... antru
[gyvenimu sušvis sunki buitis ma-
[noji,
Vos palytėta rankom (kuriančio
[žmogaus,
Apie kurį su nerimu sapnuoja
[visi daiktai tarp žemės ir dan-
[gaus." 29 psl.

Ir pagaliau meilė tikrovę pakeičia į svajonę. Per meilę tikrovė, buvusi poetui klūtimi ir daužiusi jo sparnus, prazysta nuostabiais išsipildžiusios svajo-

Perkelta į 2 pusl.

Redaguoja vyr. sktn. Br. Dainutis

LSB VYRIAUSIASIS SKAUTININKAS BROLIJS SKAUTAMS IR VADOVAMS.

BROLIAI SKAUTAI IR VADOVAI!

Palydėjome į praeitį vienus metus ir įžengėme į naujuosius. Ta proga sveikinu Jus visus širdingai ir dėkoju už didelį darbą nuveiktą praeitais metais. Gyvas darbas vienuose, gražios pastangos išlaikant savąją spaudą, gausios vasaros stovyklos ir ypatingai sekminga mūsų Jubiliejinė Niagaros šventė parodė, kad Brolija yra gyva, stipri ir veržli. Mūsų pastangos buvo gražiai įvertintos sk. tėvų, bičiulių ir plačiosios lietuviškosios visuomenės.

1954-tuosius metus pradėdami, ryžkimės tarnyboje Dievui, Tėvynei ir artimui

ugdyti kiekvienas savyje gerą valią bendradarbiauti savo tarpe, dirbdami skiltyje, draugovėje ar tunte.

Gera valia kaip saulė nuskaidrina visus mūsų sielos, proto ir širdies suklupimus, parodo pačius tikruosius kelius einant idealo keliu.

Ugdykite savyje patvarumą kiekviename pasiūlytame darbe!

Asmeniškame gyvenime ir skautiškoje veikloje dažnai atsiranda aplinkybių ir kliūčių atlikti sekmingai uždavinius iki galo. Šaltu vyrišku protu ir įtempia valia save ir tuos brolius, kuriuos mums Skautija patikėjo, priverskime ištesėti, nes tik pilnai atliktas darbas ar ištesėtas pažadėjimas suteikia didelio džiaugsmo ir pasitenkinimo, padaromus tikrais vyrais.

Ugdykite brolišką meilę savo širdyse!

Visas mūsų auklėjimosi darbas ir pastangos tarnauti kitiems yra statomos ant broliškos meilės pagrindo. Mylėdami savo brolių, nebijokime jam pasakyti kad ir nemalonią tiesą, mylėdami jį išpėkime, mylėdami padėkime.

Visus šiuos privalumus ugdydami kiekvienas savyje, padarysime geros valios, patvarią, kupiną broliškosios meilės ir savą skiltį, draugovę ar tuntą, o tuo pačiu ir visą mūsų Broliją.

Težydi mūsų širdyse viltis, pasitikėjimas šviesia Lietuvos ateitimi ir tvirtas pasiryžimas skirti save ir savo jėgas Jai, šiandien nelaimingai.

Dabarties valandas pavarskime atities lobiu, kurį nuvešime iš pelenų prisikelsiančiai Tėvų Žemei.

Į Viešpaties rankas atiduokime savo širdžių naštas ir ryžkimės naujais metais dar kiečiau dirbti kaip praėjusiais dirbome.

BUDEKIME!

V. s. Stepas Kairys
LSB Vyriausiasis Skautininkas

LĖKŠTĖS ATSKRENDA IŠ KITUR — tąsa iš 6 pl.

Hi būti balionai arba šviesų atsimušimai nuo žuvėdrų ..."

Kitą dieną vėl nuvykus į Pentagoną Mr. Chop rimtu veidu pareiškė: "Jau nuspręsta. Visas reikalas yra užmuštas. Kai kurie žvalgybos vyrai yra labai nepatenkinti. Jie nemano, kad publikai duodama teisinga nuomonė." Aš nesistebiu, aš niekuomet rimtai netikėjau, kad jie (karo valdžia) tai leis viešumon.

"Bet tai bus paskelbta", Keyhoe atsakė. "Aš jau išaiškinau."

Apsilankęs pas Brennardą, majoras gavo tokį atakumą.

"Su šiais ir visais kitais atsitikimais,"

pareiškė Brennard, —

jūs tikrai turite įrodymus, kad lėkštės yra tarpplanetinės. Visa, išskiriant karo aviacijos sutikimą. Aš naujaučiau, kad prie tos išvados yra dar slapta pranesimas."

Brennard patylėjęs pridūrė: "Aš girdėjau vieną dalyką, bet tai nėra absoliutus įrodymas. Prieš mėnesį ar kiek, žinau, vienas pareigūnas buvo įgaliotas slaptai tirti lėkštes. Jis manydavo, kad tai yra tik juokai. Bet ištyręs jis man pareiškė, esąs įsitikinęs, kad jos yra tarpplanetinės."

Vėliau sutikęs Al Chop papasakojau jam, ką patyriau. "Ar tai nėra įrodymas, kad esama slapto pranešimo?" Al ilgai tylėjo, pagaliau tarė: "Aš negaliu jums štai ką pasakyti. Pereitą rudenį buvo paruošta smulki visų įrodymų analizė. Aš tatau galiu sakyti, kadangi tai nebuvo dar klasifikuota. Atmetus visus kitus išaiškinimus ten buvo prieita prie aiškios išvados. Aš jums negaliu pasa-

"Vilniaus" VIETININKIJA ADELAIDEJE STOVYKLAUJA

Susirgus vietininkui sktn. Vyt. Neve-rauskui, atrodė, kad Adelaidės skautai šiais metais nestovykliaus, tačiau vyčių dėka taip neatsitiko.

Nežiūrint kliūčių, kurios susidarė tėvams neleidus kai kuriems skautukams be skautininkų priežiūros stovyklauti, stovyklavome nuo gruodžio mėn. 15 d. iki 21 d. Stovykla nepasizymėjo stovyklautojų skaičiumi, tačiau trys pilnos palapinės buvo įrengtos lauzavietė paruošta, padaryta išvyka į jūrą. Stovyklos stalų neteko rūpintis, nes jis buvo išlikęs pilnoje tvarkoje iš ankstyvesnės dviejų naktų iškylos. Stovykloje buvo pravestos parodomosios krepšinio treniruotės, sveičias p. Stepanas, panaudodamas atsineštą projektorių, nardė tris kultūrinės filmėles: Genocidas, sportas ir pirmoji pagelba. Tai buvo graži staigmena tiek skautams tiek sveičiams.

Esame tikri, kad su brolių skautininkų pagelba stovykla būtų praėjusi dar geriau, tačiau ir dabar ji pateisino rengėjų įdėtą triušą ir parodytąją iniciatyvą.

Vyr. sktn. Gediminas

SVEČIUOSE PAS SESES IR BROLIUS MELBURNISKIUS

Adelaidės skautai vyčiai G. Janulevičius ir Vyt. Opulskis, atlikę savo uždavinius vietos sk. vyčiams rengiant eg-lutę skautams, panorą aplankyti melbourniškis.

Atstumas gražus; į abi puses visas 1.000 mylių, o traukiniui visi bilietai išparduoti, tad nuspręsta vykti motociklu. S. v. kand. Urmonui padedant apžiūrimas motociklas, ištaisomos rastos klūtys ir mūsų "arklys" pasirusęs tolimai kelionei, tačiau lietus kiek sukliudo, bet neligam. Palijus, nelaukdami net kol kelias pradžiūs, išvažiuojam. Nė nepajuntam kaip pasiekiam pusiau-kelį; kita pusė ne taip laiminga, nes mūsų "arkiukas" ima šlubuoti ir mes tegalime važiuoti 20 mylių į valandą greičiu iki, nugalėti 120 mylių dykumą, pasiekiami pirmą dirbtuvę. Galas tačiau laimingas — Melbourną pasiekia-me laiku. Naujus Metus sutinkame puikioje nuotaikoje. Pobuvyje tiek daug pažįstamų, tiek daug įspūdžių. Jo metu gauname pakvietimą aplankyti skautų stovyklą, tačiau dėl pakvietimo įsibrovusio netikslumo, tenka pusėtinai pavargti iki susirandame stovyklavietę.

Stovyklaujama puikiame pajūry ir stovyklautojų virš šešiasdešimt. Stovyklautojai nebologai įsikūrę ir, nors stovykloje teko praleisti tik keletas valandų, bet prisiminimai liko gražūs.

kyti, kokia ta išvada buvo, bent dabar, nes tai greičiausia buvo labai slaptas."

"Ar galite pasakyti pats savo išvada?" — paklausiau Keyhoe.

"Gal tatau bus ir geriau."

Jis išėmė iš bylos sutankintą laiško nuorašą. "Tai yra laiškas kurį rengiau-si jums pasiųsti. Tai yra mūsų oficialus atsakymas į jūsų knygos leidėjo laiką. Tie ATIC surinktieji duomenys, matyt, juos išgąsdino. Jie norėjo gauti oficialų patvirtinimą, ir jie jį gavo, taip pat, kad karo aviacija skaito majorą Keyhoe atsakingu ir tikslu reporteriu. Bet štai, skaityk pats."

Laiške buvo parašyta:

"Karo aviacija ir jos tyrimo įstaiga Project Bluebook supranta majoro Keyhoe išvadas, kad skraidančios lėkštės yra iš kitos planetos. Karo aviacija niekuomet neneigė, kad tokia galimybė yra. Kai kurie iš personalo tiki, kad yra galimi kaž kokie natūralūs fenomenai, kurių mes visiškai nežinome, bet jei tie, kaip atrodo, kontroliuojami (lėkščių) manevrai, apie kuriuos praneša daugelis kompetentigų stebėtojų, yra tikrai tokie, tuomet belieka vienintelis išaiškinimas, kad jie yra tarpplanetiniai."

Tai buvo karo aviacijos (Air Force) pripažinimas, kad "lėkštės" atskrenda iš pasaulio erdvių!

Perskaitęs, rašo Keyhoe, giliai įtraukiau kvapą. "Tai pagaliau, Al. To aš laukiau ketverius metus. Manau, kad nebėra reikalo klausiti, ką tamsta pats manai dabar."

"Aš ilgą laiką buvau įsitikinęs, kad lėkštės yra tarpplanetinės," atsakė Mr. Chop. "Jokio kitokio įmanomo at-

Didelio įspūdžio padarė ir mūsų būrlaivio "Nida" kelionė į jūrą. Jos vardas priminė tėvynės išsilgtąjį pajūrį, o tuo pačiu ir numylėtas Nidos kopas, kuriose pasiryžėliai darė kuklius žingsnius edrvei nugalėti. Džiugu, kad skautiška-sis jaunimas ir Australijoje nepraranda savo turėtųjų ypatybių: "AROS" Fon-das su jau turimu £131/13/- įnašu tei-kią vilties, kad vieną gražią dieną ir čia mūsiškiai ne tik raizys jūros mėlynę, bet pasirodys ir dangaus žydrynėje.

Be stovyklos aplankėme dar mūsų Rajono Vadą vyr. sktn. A. Krausą ir Rajono spaudos skyriaus vedėją vyr. sktn. B. Dainutį iš kurių gavome nau-dingų patarimų ateities veiklai.

Įspūdziams gausėjant teko nejuokais susirūpinti, kad netektų pasilikti Mel-bourne, nes taip perkrautas motociklas ir vėl kelionėje galėtų pradėti savo špo-sus rodyti. Pasirodo atsarga niekad gė-dos nedaro: grįžtant, sprogo padanga ir vėl gaisratis.

Maloni staigmena grįžus — pasirodo ne tik mes lankėme Melbourną, bet ir melbourniškiai neatsilikio, nes Adelaidė-je sutikome skautininkus: pskt. Bakai-tį ir pskt. B ir E. Pankevičius, kurie tačiau kelionei buvo pasirinkę pa-togesnę susisiekimo priemonę — auto-mobilį. Iš to aiškėja, kad tarpvietines Adelaidės ir Melbourno skautiškos veik-los varžybas laimėjome lygiomis. Sek-mės ir ištvėrmės sesės ir broliai 1954 metams.

S. v. vyr. sktn. G. Janulevičius

BRISBANĖS VIETININKIJA

Brisbanės Vietininkija irgi neatsilie-ka. Nežiūrint, kad tiek Vietininkas, tiek dr-kas dar nėra pilnai pasitaisę po ka-tastrofos ir kad Vietininkija yra ne-skaitlinga ir neturtinga, tačiau visi skautai (išskyrus vieną, kuris mokyk-loje neišlaikė egzaminų) nuo gruodžio mėn. 28 iki sausio mėn 3 dienos stovyk-lavo.

Stovyklauti sudare galimybės, pini-gais stovyklą parėmė PLB-nės Valdyba, Sporto Klubas, lietuviškoji visuomenė ir skautai vyčiai br. Petras Stelmokas ir Povilas Ivinskas nupirko palapinę. Nors ir neskaitlingi, bet ryžtingi stovyklau-tojai stovykloje turėję vos keturias palapines, vis dėl to buvo įsirengę ir stalą, ir kryžių, ir aukurą bei vartus, leido stovyklos laikraštį "Lauzo Dū-mai" ir sausio mėn 2 d. pravedė iškil-mingą sueigą bei laužą.

Sueigos metu, kurioje be stovyklauto-jų dalyvavo ir skautės bei skautai vy-čiai, skautai kandidatai V. Stankūnas, D. Sagatys ir A. Barzdys davė įžodį, o sesė G. Reutaitė ir broliai E. Sagatys ir A. Reuta buvo pakelti į pskt. laipsnį.

Nors Queenslandas ir nėra, dėl savo tropinio klimato bei vandens stokos, to-bula vieta stovyklauti, tačiau stovykla praėjo laimingai ir gana sekmingai. Pa-sigesta vietos maudytis, bet teko pasi-tenkinti tik prausimais, tačiau tas jau-nųjų skautų entuziazmo stovyklauti ne-sumažino, nes stovyklai baigiantis, visi tikrai nenoromis aplėdo stovyklavietę.

LAIVU Į STOVYKLĄ

Melbourno Lietuvių Būriuotojų klubo nariai (beveik visi skautai) atliko sek-mingą kelionę savo nuosavu būrlaiviu "Nida" iš Altonos (Melbourno prie-miestis) į skautų stovyklą Mt. Martoje prie Morningtono.

Nors kelio tik 30 jūrmylių, tačiau priešingam 6-ųjų balų vėjui pučiant, ke-lionė užtruko net 15 val.

Kelionei vadovavo jūr. pskt. A. Ga-beckas, kuris stovykloje pravedė užbai-giamąjį laužą.

Atskira "Delfinų" valtis, stovykloje dalyvavusi pilnu sąstatu, būrlaivio "Nida" atplaukimo proga gavo visą sa-vaitę geros praktikos.

MELBOURNO SKAUTAI STOVYKLAUJA

Mt. Martoje prie Morningtono įvyko Melbourno lietuvių skautų-čių stovykla, kuri tęsėsi nuo gruodžio mėn. 28 d. iki sausio mėn 10 d. Stovyklos viršininku buvo pskt. J. Makulis, Rajono Vadeiva ir vietos tunto tuntininkas, tačiau dėl susidėjusių sąlygų jam negalint visą lai-ką būti stovykloje, jį pavadavo v.s. B. Dainutis ir Tuntininko Pavaduotojas senj. vyr. sktn. J. Mingaila. Berniukų pastovyklei visą stovyklos laiką vadova-vo s. v. vyr. sktn. A. Karpavičius, mer-gaičių pastovyklei — vyr. sktn. E. Dai-nutienė, o jai išvykus į darbą, sktn. D. Lazutkaitė. Stovyklavos pastoviai apie 30 skautų ir 20 skaučių. Kartu su nevi-są laiką galinčiais stovyklauti stovykla turėjo apie 65 stovyklautojų.

Stovykla nuoširdžiai globojo K! Vytis įgaliotinis Australijai fil. pskt. A. Ba-kaitis, kurio ir br. A. Karpavičiaus dėka ir stovyklavietė buvo gauta.

Stovyklą aplankė daug svečių, jų tar-pe Rajono Vadas vyr. sktn. A. Krausas, Rėmėjų Pirmininkas sktn. V. Civinskas, Bendruomenės Valdybos Pirmininkas senj. Vingys, Kultūros Fondo Pirminin-kas p. Antanaitis ir daugelis kitų. Dau-guma lankytojų lankėsi stovykloje po keletą kartų ir nuoširdžiai takininkavo stovyklos vadovybei. Stovyklą aplankė

sakymo nėra. Mes esame stebimi bū-tybių iš pasaulio erdvių. Tamsta tu-rėjai tiesą iš pat pradžių ..."

(Neprikl. Lietuva)

DĖKOJA AUKOTOJAMS

Didžiai Gerbiamieji,

Leiskite pareikšti Tamstoms ir Tams-tų mieliems skaitytojams, sudėjusiems Gimnazijos Namams tokį žymų austr. £56.9.8 įnašą, Vokietijos Krašto Valdy-bos ir Vasario 16 Gimnazijos vardu mūsų nuoširdžią padėką.

Tokia žymi Tamstų skaitytojų auka duoda mums vilčių, kad užjūrio lietu-viai, jų tarpe ir Australijos Lietuvių Bendruomenė, ir toliau dėsis į talką ir padės savo įnašais vykdyti šį svarbų ir gražų sumanymą.

Mus labai džiugina, kad "Australijos Lietuvio" skaitytojai taip jautriai atsi-liepė į mūsų prašymą. Gerbiamajai re-dakcijai didelis ačiū už įdėtą, telkiant aukas ir propaguojant šį svarbų mūsų tremties gyvenime sumanymą, darbą. Tokie gražūs rezultatai yra kartu puiki rekomendacija ir Tamstų laikraščiu, sugebėjusiam jų pasiekti.

Atsiųstoji auka kaip tik šiuo metu yra ypatingai brangi. Darbai yra baigti ir gimnazija jau persikėlė į savąją pa-stogę. Reikia baigti išsimokėti skolas už darbus, įrengimus ir namus, kad toji pastogė, tvirtai būdama lietuvių bendruomenės rankose laidotų ir tolimesnę gimnazijos ateitį. Vokietijoje priaugan-čio jaunimo auklėjimas lietuviškoje dvasioje, Tėvynės meilės ir pažinimo skiepijimas, šimtų jaunų lietuviukų glo-ba, jų paruošimas Laisvę atgavusiai Lietuvai, bus šimteriopai vertingesnis atpildas už sudėtas aukas.

Eilinis rūmų remontas, su milžiniška grindų ir sienų kvadratūra, pareikala-vo nemaža lėšų. Ir nenaudojamos patal-pos pavertos naudojamosiomis, įvedant šildymą ir šviesą, iškertant langus ir įstatant duris. Bendrabučiu įvesti pa-pildomi įrengimai: praukyklos ir tuale-tai su brangiais porcelano indais, virtu-vės moderniški katilai ir mašinos, cen-tralinis šildymas, naujas vandens siurb-lys dešimteriopai pakilusiam naudoji-mui ir t.t. Esami seni stovykliniai sudė-vėti baldai papildyti mokykliniais ir bendrabučio naujais keliais. Tos tūkstan-čių DM vertės baldais, užpirkta šimtai paklodžių, antklodžių, staltiesių ir pan.

Darbai ir įrengimai didžia dalimi apmokėti dar negavus žymesnės užjūrio-lietuvių paramos, kurios dabar ypač laukiame, kad galėtumėm užbaigti visų skautų mokėjimą, kurių bendroji suma neprašoka paties sumanymo pradžioje planuotą 300.000 DM sumą. Jau sutelk-ta apie 140.000 DM, kurių apie 110.000 davė nelietuviškos organizacijos, 10.000 DM lietuvių bendruomenė Vokietijoje ir apie 20.000 DM užjūrio lietuviai. Gau-siausi pradėjusios plaukti užjūrio lietuvių aukos duoda vilčių planingai įvykdyti ir užbaigti visus darbus ir išsimokėti skolas.

Dar kartą ačiū ir geriausių linkėjimų Tamstoms ir Tamstų mieliems skaityto-jams, mus taip nuoširdžiai parėmu-siems!

Jūsų

Pr. Zundė
Pirmininkas

A. Makarskas,
Vajaus/reik. ved.

in Rajono Dvasios Vadas kun. Pr. Va-seris bei kun. Kungys, taip pat visų vietos bendruomenės organizacijų vado-vaujantieji asmenys. Piniginiai stovyklą parėmė (tiesioginiai ar netiesioginiai) Trebt. B-nės Melbourno Skyriaus Val-dyba, Karių Ramovė ir t.t. Neত্রুটো nuoširdžios paramos ir iš visuomenės. Kai kurie tėvai leido stovyklauti savo vai-kus, nors jie dar ir nebuvo Skautų Są-jungos nariais. Negalima būtų šiltu žo-dizu nepaminėti ir stovyklavietės šėimi-ninko Mr. Dawto, kuris nuolat rūpi-nosi stovyklos gerbūviu, padėdamas ne vieną kartą statybinėmis medžiagomis, transportu ir pan. Taip pat jo dėka stovyklą aplankė nemažas skaičius žymes-nių australų. Stovykla buvo filmuota ir fotografuota. Reikėtų nepamiršti, kad stovyklą aplankė ir ateitininkų vadovas ir "šviesos" Melbourno skyriaus pirmi-ninkas, tuo parodydami, kad vietos skautų vadovybei pasisekė palaikyti, kaip skautams ir pridera, gerus santy-kius su visomis mūsų tremtinių organi-zacijomis.

Bendrai paėmus, stovyklą reikia lai-kyti pasisekusia, nes nemažas mūsų jau-nimo būrys turėjo progos praleisti laiką gamtos prieglobstyje, grynai lietuviško-je atmosferoje, pasisemti praktiškų ži-nių ir pasimokyti lietuviškų dainų bei žaidimų.

Baigiant, tikrai įspėsiu tiek vadovy-bės, tiek stovyklautojų norą padėkoti visiems vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie stovyklos pasisekimo.

Dėl vietos stokos eilė asmenų, ger ir daug prisidėjusių prie stovyklos gerbū-vo, liko nepaminėta, taip pat ir aprašy-mas gana neišsamus, tačiau skautiškoje spaudoje, tikiuosi, kad tai galės būti atitaisyta.

B.D.

ADELAIDĖS SAVAITGALIO MOKYKLA

* Adelaidės savaitgalio mokykla išleido savo biuletinį Nr. 1 šm. vasario 5 d.

* Savaitgalio mokykloje mokslo metai prasidėjo vasario 13 dieną. Mokslo bus einamas trijose grupėse, mokantis kiekvienoje grupėje po dvejus metus. Baigusiems mokyklą ir išlaikiusiems egzaminus bus išduodami atitinkami pažymėjimai.

* 1953 metais mokyklą turėjo £65.4.4 pajamų ir £53.12.7 išlaidų.

* 1954 metais Savaitgalio Mokykloje dirbs šie mokytojai: pp. Andriūšienė, Zakienė, Milaknis, Kubilius ir Statnicikas (mokyklos vedėjas). Kun. Jatulis bus ir toliau mokyklos globėju ir mokys tikybą.

* Mokesčio už mokslą šioms metams nustatyta 1 šil. į savaitę.

* Iš Mokyklos pasitraukė du mokytojai: p. Zamoiskienė dėl darbo namuo-

se, ir p. Neverauskas, kuris susirgo ir dabar guli ligoninėje.

SPORTAS

FUTBOLAS

Vytis — Sturt 5-1.

Vytis pirmąją Pietų Australijos vasaros sezono, futbolo turnyre.

Vasario 1 d. Vytis lengvai laimėjo prieš Sturtą ir atsistoję pirmoje vietoje su Budapest antruoju. Vyties centras A. Kitas vėl atsistoję į įvarčių mušėjų pirmą eilę. Ligi šiol šiame turnyre yra įmušęs 8 įvarčius.

Pirmoje minutėje Virba atidaro rungtynes su įvarčiu, kuris davė komandai daugiau drąsos ir neperilgai reikėjo laukti, kol Langevičius iš Kito pasuotės įmuša antrą įvartį. Esant geram gynimui Sturtas negauna prieiti prie mūsų vartų ir turi šaudyti iš tolo, bet mūsų vartininkas lengvai sulaiko.

Antras kėlinys taip pat mūsų persvare. Kitas, apstotęs Sturto gynimą, šauna vieną iš gražiausių šiose rungtynėse įvarčių. Sturtas, matydamas, kad jau grėšia pralaimėjimas, per daug kietai ir nekovoja, dėl ko gavosi gražus, švelnus abiejų komandų žaidimas. Einant rungtynėms prie galo, Martusevičius įmuša ir penktą įvartį. Sturtas tik paskutinę minutę muša vieną įvartį.

Įvarčiai: Kitas 2, Virba, Langevičius, Martusevičius po 1.

Adelaidės moterys bei mergaitės, jeigu turite noro lošti orinį, kuris jau yra suorganizuotas ir vyksta treniruotės, visuomet mielai kviečiamos prisidėti. Užregistruoti pas p. A. Navakienę arba E. Taparuską.

Vytis — Juventus 1-6 (0-2)

Vasario 8 d. Pereitų metų Pietų Australijos meistris nugalėjo garsiąją Vytį, kuri vasaros turnyre užėmė pirmą vietą.

Reikia pastebėti, kad šiose rungtynėse Vytis neturėjo pilno sąstato ir tuoju komandoje pradėjo kilti nepasitikėjimas savais žaidėjais, kai kiekvienas pradėjo žaisti pavieniai. Juventus, išnaudodamas Vyties silpnumą, vis gerino

rezultatą. Geriausias Pietų Australijos žaidėjas ir centro puolėjas Kitas jau nuo pat pradžios rungtynių buvo smarkiai saugomas.

Tai pirmą pamoką mūsų komandai, kad reikia vieningai žaisti ir nekaltinti vieni kitus. Edas.

KREPŠINIS

Vytis — Norwood 37-31 (17-10)

Vasario mėn. 4 d. Vasaros turnyre Vytis pradžioje pasirodė gana silpnokai, bet, einant turnyrui prie užbaigimo, neturėjo didelio vargo prieš savo priešus.

Ir šias rungtynes laimėjo gana lengvai, įveikdami stiprų priešą.

Taškai: Urnevičius 18, Kitas, Visockas, Jačiūnskis po 6, Gurskis 1.

Taurus — Nth. Adelaide 28-52 (10-23)

Taurus negalėjo atsilaikyti, prieš australų stipriausią komandą. Greiti prajimai palaužė Tauro gynimą, o lėti išpasavimai ir kamuolio praradimai didino priešų rezultatą.

Taškus pelnė: Merūnas 11, Alkevičius 8, Giruckas 5, Karsteds 4.

Vytis — Sth. Adelaide 65-44 (25-16)

Vasario 11 d. Vytis be didelio vargo laimėjo ir užtikrino pakliuvimą į finalus. Urnevičius su Gurskiu jau pat pradžioje gražiais metimais sutriuškino Sth. Adelaidės gynimą ir varžėsi dėl taškų. Abu laimėjo lygiai. Pirmam kėliny po 10, o antram po 13. Karla ir Jačiūnskis po 6, Pyragius 3 ir Karla 2.

Taurus — West Torrens 39-34 (22-10)

Taurus pirmam puslaiky, su Merūnu puolime, lengvai pasivaro į priekį, bet antram kėliny padėti išgelbsti Alkevičius gražiais metimais.

Taškai: Alkevičius 16, Merūnas 10, Karsteds 4, Giruckas 6, šliužas 3.

Š. m. vasario 18 d. rungtynės bus įdomiausios, nes Taurus loš prieš Vytį. Abi komandos šiuo metu yra geriausioje formoje.

NEPAVYKĘS "VYTIES" KLUBO SUSIRINKIMAS

Vasario mėn. 14 d. tuoju po pamaldų įvyko "Vyties" klubo metinis susirinkimas.

Susirinkimas buvo atidarytas klubo pirmininko p. J. Pyragiaus.

Pirmininkauti pakviestas p. Riauba ir sekretoriauti p. Velioniškis.

Buęs klubo pirmininkas p. J. Pyragius padarė pranešimą iš klubo veiklos išskeldamas mūsų sportininkų laimėjimus ir valdybos nuveiktus darbus.

Revizijos komisijos pranešimą padarė

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojate pirkti motociklą, tai būtinai turite už-eiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinų arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinėja pas Loefflerį pirktais motociklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Taip pat turime didelį pasirinkimą

AUTOMOBILIŲ

Mes parduodame tik tikrai geras mašinas
Lengviausios išsimokėjimo sąlygos

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger Street

ADELAIDE

TEL. LA 1985

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ

Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.

Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co. Limited

The Big Store Rundle St. Adelaide

Pure Crepe Rubber Sole - Inbuilt Foam Sponge Insole

THE RAGE IN AMERICA!
MEN'S SPORTS

BOOSTER OXFORDS

Sensational Value!
ONLY

- MAROON
- NAVY
- BROWN
- WHITE

Sizes 5 1/2 to 11 1/2

Tik 19'11

GAUNAMA TIK EZYWALKIN Ltd. KRAUTUVĖSE

p. Cibiras, kuriuo susirinkimo dalyviai nepilnai buvo patenkinti, nes trūko daug paaiškinimų.

Toliau sekė naujos valdybos rinkimai, bet iš 76 klubo narių, turinčių teisę balsuoti, dalyvavo vos 18, bet ir tie pamažu dingo iš salės ir likus vos dešimčiai narių, valdyba nebuvo išrinkta.

Klubu valdybai atsisakius toliau eiti pareigas, visos klubo bylos buvo perduotos seniūnų brolijai p. S. Liaksui ir p. J. Januliui ir pavesta laikui bėgant susaukti naują susirinkimą ir išrinkti klubo valdybą. Kitaip klubas turės likviduotis. Tai būtų labai skaudus dalykas, vienas iš stipriausių lietuvių klubų Australijoje, pasiekęs daug laurų ir iškėlęs lietuvių vardą į aukščiausią laipsnį, nes per sportą mes daug galime pasiekti.

Labai gaila, kad šiame susirinkime dalyvavo vos keletas aktyvių sportininkų.

Futbolo ir krepšinio sekcijos nuo šio laiko automatiškai priklauso seniūnų brolijai, bet veiks savarankiškai, kaip iki šiol.

Klubu nariai ir tautiečiai neapleiskit sekancio klubo susirinkimo ir padėkit savo atsilankymu sudaryti naują klubo valdybą. Edas.

Š. m. vasario mėn. 28 d. ruošama linksma GEGUZINĖ su įvairia programa, kuri įvyks senoje vietoje Blackwoode.

GERB. SKAITYTOJAMS

Per neapsižūrėjimą sukeisti vietomis 6 ir 7 puslapiai, o taip pat straipsnis "Ilgesio ir nerimo poetas" tąsa dėl tos pat priežasties atsirado 2 pusl. Gerb. Skaitytojus atsiprašome. Redakcija.

NAMŲ STATYTOJAI!

Planai namams, priestatams, specifikacijos ir kiti statybiniai reikalai greitai ir pigiai atliekami.

Kreiptis pas A. Navaką, 54 High St., Kensington, arba darbo metu
Tel. LA 2911

Susitarti atvykstu į namus.

Namų pirkimo — pardavimo reikalu

kreipkitės pas

P. MATIUKA

Telef. W3010 arba 33 Kent T-cc, Kent Town S.A. P. Matiukas atstovauja D.L. WILKEN žemės agentūrą, 118 Hutt St., Adelaide. Lietuviai, gyv. ne Adelaidėje, rašykite virš minėtu adresu.

Apie popierinius karus ir visuomenines rimtybes bei linksmybes rašo R Y K S T E Nr. 10

Gaunama Melbourne p. L. Baltrūno Spaudos Platinimo Kioske arba Administracijoj: 2/58 Grey St., St. KILDA, S. 2. Melbourne Vic.

Prašomas atsilipti Karolis Podėnas. Ieško Vladas Kybartas 142 James St., North Hamilton, Ont., CANADA.

Redakcijos atsakymai

V. Aglinskui —
AL siunčiame Jums be pertraukos.
J. Varkaliui —
1955 m. už AL įrašėme £1.10.0

Australijos Lietuvis
Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis
35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian
The Lithuanian fortnightly in Australia.
Publisher: J. Glušauskas
Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
Telephone: LU5827